

Auswärtiges Amt

**Моделююча гра для національних меншин України
„СПІЛЬНО ДО МЕТИ“**

**CIVIC ГмбХ – Інститут міжнародних досліджень
Goethe-Institut в Україні**

Листопад 2017 р.

Зміст

Вступ **с. 3**

Матеріали моделюючої гри

Сценарій **с. 7**

Матриця моделюючої гри **с. 9**

Оголошення про конкурс **с. 11**

Профілі ролей меншин **с. 16**

Короткі тексти про меншини в Україні **с. 80**

Вихідні дані **с. 94**

Вступ

Чому моделююча гра?

Моделюючі ігри користуються все більшою популярністю у різних сферах освіти. Люди всіх вікових груп під час навчальних процесів охоче беруть участь в інтерактивних та ігрових методах для того, щоб отримати знання. У рамках моделюючих ігор наближено до реальності симулюються комплексні переговорні процеси та процеси прийняття рішень. Цей навчальний метод підходить майже для кожної вікової та професійної групи. Учасники на весь час моделюючої гри беруть на себе роль дійових осіб та представників груп осіб із спільними інтересами. Фон створює вигадана, але близька до реальності вихідна ситуація – так званий сценарій.

Учасники вивчають та переживають таким чином послідовність прийняття рішень. Реальні процеси стають прозорішими і, тим самим, доступнішими. На протигагу до традиційних рольових ігор, учасники грають ролі переважно у групах. Вони повинні інтегруватися у відповідний особистий фон дійових осіб, вносити пропозиції, представляти групи та спільні ініціативи, дискутувати та планувати співпрацю. Моделюючі ігри завжди стають можливими за рахунок готовності гравців взяти участь у відкритих навчальних процесах. Результат моделюючої гри учасники визначають самі. У моделюючій грі основним є процес.

Педагогічні імплікації

Участь у моделюючих іграх змінює учасників, тому що:

- вони вказують гравцям на реально можливий підхід до тематичних сфер, які часто здаються сухими та занадто комплексними, завдяки чому стає можливим навчальний процес.
- розвивається компетенція ведення розмови та підвищується самосвідомість учасників; вони навчаються справлятися зі складною тематикою та належним чином представляти власні інтереси.
- завдяки моделюючій грі тренуються суспільні / соціальні та комунікативні компетенції.
- стимулюється креативність гравців та відбувається переживання успіху.
- тренуються різноманітні прийоми роботи (напр., робота з текстом та ін.), так само як і соціальні техніки (напр., здатність до співпраці, компромісу та здатність працювати у команді).

- моделюючі ігри роблять можливим розуміння складних переговорів та процесів прийняття рішень.
- випробовуються можливості та межі представлення інтересів в умовах необхідності спільного врегулювання.

Процес навчання в рамках моделюючої гри є для учасників досить інтенсивним. Потрібно за найкоротший час ознайомитися зі змістовим наповненням матеріалів та проаналізувати їх. Рішення виносяться в умовах обмеженого часу, а накопичені знання використовуються відразу.

Моделююча гра „Спільно до мети“

Разом із моделюючою грою „Спільно до мети“ вперше з’явилася платформа обміну для етнічних меншин в Україні з метою інтенсифікації співпраці їхніх представників. Метою моделюючої гри є сфокусуватися на актуальних викликах суспільства, які стосуються всіх спілок етнічних меншин у сьогоднішній Україні, обговорити їх та разом зміцнювати положення національних меншин в Україні. Особливо молодих представників меншин потрібно надихати та активувати на власний внесок у процесі розбудови та перебудови українського громадянського суспільства.

У моделюючій грі учасники як представники етнічних меншин знаходяться у вигаданому місті „Людоньки“ на південному сході України. Проект Ради Європи «розбудив» їх. Критерії цього проекту є більш ніж складними. Проте можливості, які проект відкриває саме у маленькому місті, є величезними. Меншини повинні вирішувати, для цього потрібні учасники у якості гравців. Основним завданням є покращення співпраці етнічних груп для того, щоб спільно виробити стратегію чи рішення.

Моделююча гра була створена у кілька етапів у 2017 році. CIVIC-Інститут розробив проект спільно з Goethe-Institut в Україні та за підтримки Міністерства закордонних справ Федеративної Республіки Німеччина, крім того, на місці були залучені Конгрес національних громад України, а також Рада німців України.

Тривалість та послідовність

На початку воркшопу повинен бути зроблений короткий вступ щодо програми дня, цілей воркшопу та методу моделюючої гри (макс. 30 хвилин).

Після цього моделююча гра починається з розподілу ролей. Проведення моделюючої гри заплановано загалом на 7 годин. Тривалість та точний порядок виконання окремих фаз можна

знайти у матриці. Таким чином задані часові рамки, можливі індивідуальні узгодження та відхилення.

Після закінчення моделюючої гри повинно відбутися підведення підсумків, щодо цього див. пункт „Завершення та підведення підсумків“, що повинно тривати щонайменше 30 хвилин.

Ігрові групи та ролі

У моделюючій грі загалом представлено 10 різних меншин.

Моделюючу гру можна варіювати, пристосовуючи до розміру групи (від 20 до 40 учасників). Кількість учасників 15 вважається абсолютним мінімумом, оскільки лише при щонайменше 15 учасниках може розвиватися бажана динаміка. За умови участі 15 осіб пропонується такий розподіл ролей: на меншину відповідно по 2 будь-які ролі. За умови більшої кількості учасників ролі можна доповнювати довільно.

Моделююча гра „Спільно до мети“ існує у двох ідентичних версіях: німецькою та українською мовами.

Організація та передумови

Напередодні перш за все потрібно підготувати:

- Приміщення та оснащення
  - одне велике приміщення для всіх учасників
  - По можливості ще одне приміщення для роботи в групах
  - Оснащення - папір для письма, кулькові ручки, «фліпчарт» із папером, приблизно 3 коркові дошки та шпильки
- Матеріали та копії
  - Для кожного учасника: індивідуальний профіль ролі + сценарій, матриця моделюючої гри, відповідний текст про національну меншину, яку він/вона представлятиме під час гри
  - 10 екземплярів оголошення про конкурс у закритому конверті: на 4-ому етапі відкривається старійшиною та роздається всім меншинам.

Завершення та підведення підсумків

За моделюючою грою у будь-якому випадку слідує інтенсивне підведення підсумків. Практично це означає, що у цей момент учасники «залишають» свої ролі. Гра офіційно закінчується, більше ніхто не грає роль. Питання, які виникли в ході гри, тепер можуть бути розглянуті та обговорені. З іншого боку, підведення підсумків служить для того, щоб співставити результати моделюючої гри з реальністю. Ідеться про те, щоб подивитися, які результати були досягнуті та як це все пасує до дійсності. Яка навчальна мета була досягнута?

Для підведення підсумків ми сформулювали декілька ключових питань. Вони стосуються змістових навчальних цілей, які були досягнуті учасниками завдяки моделюючій грі. Також це дає можливість всім гравцям усвідомити, чому і для чого провадилася моделююча гра.

Ми рекомендуємо, як випробувати наочну можливість, працювати з червоними та зеленими картками для голосування. Кожен учасник отримує червону та зелену картки. Червоний колір означає „ні/відхилення“, зелений – „так/схвалення“. Завдяки цьому можна швидко побачити картину, яка відображає настрої. Більш мовчазні учасники теж зможуть зайняти позицію щодо питань, не маючи необхідності також обов’язково висловлюватися вербально. Таким чином вся група бере участь і є задіяною у процес.

Для підведення підсумків ми пропонуємо ключові питання, які можуть бути модифіковані та/або доповнені.

До моделюючої гри:

- Чи був я задоволений своєю роллю? Чому/чому ні?
- Чи зміг я досягнути цілі своєї ролі? Чому/чому ні?
- Яка роль або яка група змогла найкраще досягнути своїх цілей? Чому?

Для співставлення з реальністю:

- Чи була моделююча гра та події в ній реалістичними?
- Що було реалістичним, а що ні?
- Чому я можу навчитися з цієї моделюючої гри для моєї громадської або штатної роботи в етнічній меншині?

Сценарій «Спільно до мети»

Ласкаво просимо до міста Людоньки! Вам досі незнайоме це місто? На жаль, так можуть сказати багато з тих, хто ще ніколи не мандрував у напрямку майже невідомого півдня країни неподалік чудового узбережжя. Але повірте, воно дійсно варте того, щоб придивитися до нього дещо уважніше!

Настрої у містечку непогані. Хоча, потрібно визнати, вони могли б бути кращими. Багато хто хотів би покращити своє фінансове положення. Однак люди задоволені тим, що мають, та і справи поволі покращуються. Змінити, у більшості випадків, одна людина все рівно нічого не може. Але, зрештою, невеличким університетом можна однозначно гордитися.

Завдяки багатій історії чарівного містечка тут мають свою домівку багато різних національних меншин, які прибули сюди і залишились у різні часи. На щастя, всі вони проживають разом дуже мирно, серйозних конфліктів між меншинами немає. А в інших регіонах світу часто буває і по-іншому.

Однак, між ними немає і по-справжньому тісних контактів. Люди просто живуть поряд один з одним, їм добре самим із собою і вони мало звертають уваги на інших. Можливо, це і є причиною того, що все відбувається так мирно?

Звичайно, раніше національні спільноти також час від часу контактували між собою завдяки тому, що всі проживають в одній місцевості. В окремих випадках дехто також вже співпрацював у рамках проектів, як, наприклад, популярного фестивалю танців у дерев'яних черевиках кілька років тому чи у відомому далеко за межами містечка пісенному конкурсі «Сучасна народна пісня», який відбувається раз на п'ять років. Не варто також забувати і постійну виставку традиційних музичних інструментів селян XVIII століття.

Але ось, як грім серед ясного неба, розлетілася новина.

Проект Ради Європи зі Страсбурга розбудив усіх. Буде оголошено дійсно особливий конкурс, який спеціально адресований національним меншинам на комунальному рівні. Багато хто вже чув про це. Рада Європи хоче цілком конкретно ініціювати Дім для національних меншин, створити та підтримувати його на довготривалій основі.

Яким чином маленьке містечко Людоньки потрапило до списку Ради Європи разом із п'ятьма іншими обраними містами в Румунії, Македонії та інших європейських країнах, пояснити, власне кажучи, ніхто не може. Хто знає, хто там був задіяний у цій грі...

Для цього потрібні представники місцевих меншин. Співпраця багатьох різноманітних етнічних груп зможе бути покращена та отримає сприяння. У місті можна побачити обличчя, сповнені очікування, але також частково і скептичні. Звичайно, це чудова перспектива, тому що у такому Домі можна багато чого зробити. Адже деякі меншини в інших регіонах країни вже також мають такий Дім. Тут всім на думку дуже швидко спадає багато речей, які можна було б успішно реалізувати у такому Домі!

Можливості, які проект відкриває саме у маленькому місті, є величезними. Проте критерії участі у цьому проекті є більш ніж складними. Здається, тут є не одна перешкода: дехто вже чув, що у цьому Домі повинні співпрацювати якомога більше меншин і що, нібито, існують суворі положення щодо того, як має функціонувати ця співпраця. Також те, що «прості» члени та молоді особи повинні взяти в цьому участь, вже не дає спокійно спати деяким представникам меншин. Це може виявитися складним, адже у минулому саме завдяки дотриманню вірного балансу імпровізації завжди з усім досить добре справлялися.

Але повністю відмовитися від фінансового сприяння і, звичайно, також від пов'язаного з проектом престижу? Проте, звичайно, спочатку з Людоньок в бюро Ради Європи повинна надійти заявка на участь! А це передбачає немало роботи. Меншини повинні вирішити, що вони хочуть робити.

Серед населення міста вже зараз можна почути багато позитивно налаштованих голосів. Добре, що рішення будуть приймати не в Києві, а запрошуватимуть місцеві меншини. Нарешті прийдуть активісти з мас, нарешті зможуть висловити свою думку також прості члени, які і так виконують всю роботу на місці. Адже великі начальники все рівно у більшості випадків мають лише мізерне уявлення про те, що насправді потрібно для роботи на місцях і що дійсно працює. Скільки проектів вже провалилося через те, що всі ці теоретичні ідеї не спрацьовували на практиці? Їх вже навіть неможливо перерахувати!

Багато хто в Людоньках сподівається, що тепер тут могло б бути по-іншому.

Сьогодні відбудеться перше засідання. В усіх обраних комунах по всій Європі конверти з документами повинні бути відкриті одночасно. При цьому право відкрити конверт має та особа, яка протягом найдовшого часу є активним членом організації меншини. Для цього до міської адміністрації надійшов лист з усіма документами, які повинні пояснити подальший порядок дій.

Хоча багато хто таке і припускав, як на біду, не може бути присутнім жоден представник міської адміністрації міста Людоньки. Згідно офіційної версії, цьому стала на заваді інша велика подія, при цьому ніхто нічого про цю, так звану, подію не чув. Проте у розмовах між собою люди припускають, що наразі міська адміністрація поки що не хоче, щоб її пов'язували з проектом, оскільки вона дуже скептично ставиться до того, що меншини зможуть разом подати заявку.

Байдуже, що є справжньою причиною. Відсутність представників міської адміністрації ще більше стимулює учасників конкурсу до співпраці.

Тепер потрібно в першу чергу встановити, хто є цим „старійшиною“...

Візьміть участь у прийнятті рішення, тому що у цій симуляції Ви самі є представником меншини з містечка Людоньки.

Матриця моделюючої гри

Матриця моделюючої гри (7 годин)		
Фаза 1	45 хв.	Розподіл ролей Ознайомлення з текстами ролей
Фаза 2	30 хв.	Зустрічі в окремих національних меншинах: <ul style="list-style-type: none"> • Спочатку відбувається представлення всіх представників меншини • Всі члени меншини розробляють коротку презентацію своєї меншини • Потім відбуваються вибори спікера кожної меншини
Фаза 3	45 хв.	Пленарне засідання: <ul style="list-style-type: none"> • Зустріч усіх представників меншин у Людоньках • Відбувається представлення по колу всіх представників • Спікер меншини коротко представляє відповідну меншину • Є можливість виборів модератора/головуючого засідання
Перерва		
Фаза 4	30 хв.	Пленарне засідання: <ul style="list-style-type: none"> • Обирається старійшина з усієї групи. • Старійшина є відповідальним за відкриття конверту (конкурсна документація) • Відбувається представлення проекту (зачитування документації) старійшиною.
Фаза 5	30 хв.	Зустрічі в меншинах: <ul style="list-style-type: none"> • Під час дискусії, яку кожна меншина спочатку проводить для себе, відбувається обговорення щодо участі в проекті • Оцінка переваг та недоліків
Фаза 6	30 хв.	Пленарне засідання: <ul style="list-style-type: none"> • Дискусія щодо участі між меншинами • Вноситься рішення щодо участі у проекті (кожна особа має право голосувати)
Обідня перерва		

Фаза 7	30 хв.	(Пропозиція: робота у трьох малих групах. По одній особі від кожної меншини): <ul style="list-style-type: none"> Починається опрацювання та надання відповідей на ключові питання (1-й крок) з тексту оголошення про конкурс у трьох малих групах
Фаза 8	45 хв.	Пленарне засідання: <ul style="list-style-type: none"> Презентація результатів роботи трьох малих груп Рішення щодо ключових питань (включаючи можливі зміни)
Фаза 9	15 хв.	Пленарне засідання: <ul style="list-style-type: none"> Члени меншин роблять вибір щодо сфер (2-й крок), які будуть подані для участі
Перерва		
Фаза 10	45 хв.	(Пропозиція: робота у малих групах. Для кожної обраної сфери одна мала група): <ul style="list-style-type: none"> Опрацювання обраних сфер у малих групах. Розробка пропозицій рішень
Фаза 11	45 хв.	Пленарне засідання: <ul style="list-style-type: none"> Презентація результатів роботи попередніх малих груп Узагальнення та рішення щодо обраних сфер (включаючи можливі зміни)
Фаза 12	30 хв.	Пленарне засідання: <ul style="list-style-type: none"> Завершення опрацювання Завершальне формулювання ключових питань та сфер Голосування щодо спільної заявки
Завершення заходу		

Оголошення про конкурс

Приз за видатну громадську активність представників національних меншин у Європі

РАДА ЄВРОПИ • Генеральний секретаріат
Комітет із питань меншин / Комісія 3.1 Конкурси (КК)

Оголошення про конкурс

на „Приз із метою заохочення видатної громадської активності національних меншин в Європі“,

що базується на Статуті Ради Європи від 5 травня 1949 року та Рамковій угоді про захист національних меншин від 1 лютого 1998 року,

на пропозицію Генерального секретаріату Ради Європи та за настійного схвалення Парламентської асамблеї,

беручи до уваги наведені нижче причини:

- Європейський континент є батьківщиною для більшої кількості народів, ніж є держав. Рада Європи виступає за те, щоб люди на всьому континенті жили разом у мирі. Потрібно берегти цей мир та постійно надалі розвивати його в дусі засновників.
- Із усвідомлення історичного значення подолання розколу європейського континенту випливає необхідність створення міцних основ для співіснування у Європі.
- Солідарність між народами Європи повинна зміцнюватись. При цьому потрібно поважати їхню власну історію, культуру та традиції.
- Національні меншини роблять важливий внесок у взаєморозуміння між народами у Європі та у себе на батьківщині. Вони є „частиною цілого“. Особливо явним це співіснування стає на рівні комун.
- Не достатньо починати проявляти активність лише тоді, коли меншини зазнають протизаконного ставлення. Потрібно працювати також там, де вже сьогодні підтримується хороше співіснування, над покращенням та збереженням цього стану речей.
- Відповіді на великі питання часу ми повинні знаходити у процесі взаємообміну один з одним. Меншини роблять для цього значний внесок. Чим більше є меншин, які співпрацюють між собою, і чим вони різноманітніші, тим сильнішими будуть їхня згуртованість та внесок у майбутнє.
- Європа є світовим зразком співіснування в умовах розмаїття. Цей зразок повинен стати явним на прикладі одного обраного проекту та бути видимим далеко за її межами.
- **„Дім національних меншин“** повинен бути для інших символом цього факту. Він повинен показати, що люди різної національної приналежності можуть працювати в одному місці заради спільної мети.
- Тому Рада Європи надає групі різних меншин можливість для створення „Дому національних меншин“. Витрати несе Рада Європи. Переможе найкраща концепція.

Оголошуються такі директиви щодо конкурсу:

Посилаючись на загальноприйняті директиви щодо сприяння громадським проектам, викладені у процесуальному положенні Генерального секретаріату Ради Європи AZ 4711/15 від 24.12.2016 року, для конкурсу „**Дім національних меншин**“ діють такі умови:

I. Право на участь у конкурсі:

До участі у цьому конкурсі запрошуються окремі особи, групи окремих осіб, а також (неприбуткові) спілки зі сфери національних меншин. Проте ці групи не можуть відповідати статусу підприємства, яке займається переважно економічною діяльністю, а повинні бути частиною громадянського суспільства та бути активними у цьому громадянському суспільстві. Особи, які беруть участь, групи окремих осіб, а також (неприбуткові) спілки повинні вважати себе активними членами національної меншини.

Окремі особи, групи окремих осіб, а також (неприбуткові) спілки повинні об'єднатися та знайти спільну концепцію. Учасники повинні представляти щонайменше дев'ять різних меншин.

II. Прийняття рішень:

Рішення в рамках підготовки та подання заявки не можуть прийматися проти волі однієї окремої місцевої меншини. Вони повинні бути вираженням загальної волі всіх меншин, які беруть участь у конкурсі.

Таким чином, для прийняття дійсного рішення перешкодою є голоси «проти» всіх присутніх членів меншини. Один чи кілька голосів «утримався» не є перешкодою для прийняття дійсного рішення представниками присутніх меншин.

Рішення щодо конкурсної заявки приймає комісія із дванадцяти осіб, які, у свою чергу, самі є членами етнічних меншин у себе на батьківщині та мають міжнародний досвід та знання у сфері політики меншин.

III. Приз конкурсу

Призом конкурсу є спільне створення «**Дому національних меншин**», який фінансується Радою Європи, у місці, обраному групою переможців. Розміри Дому орієнтуються на кількість представлених меншин, які беруть участь у конкурсі, та кількість членів, які їх представляють.

З боку Ради Європи „**Дім національних меншин**“ повинен бути світовим символом співіснування як у самій національній державі, так і за її межами на всьому європейському континенті в умовах миру та розмаїття.

Фінансування включає: придбання будинку та фінансування всіх будівельних робіт, а також всі витрати на експлуатацію та енергію терміном на 10 років. Деталі уточнюються з переможцями після успішної участі через додаткове положення за обопільною згодою.

IV. Зміст конкурсної роботи

Меншини, які хочуть знайти у „Домі національних меншин“ місце для реалізації та втілення своїх проєктів, повинні виявити бажання бути мирним зразком для Європи майбутнього.

Повинна бути представлена спільна концепція того, якою має бути змістова та організаційна концепція такого „Дому національних меншин“. У цьому контексті повинна бути виражена позиція з різних, важливих для майбутнього питань стосовно ролі національних меншин у Європі, а також представлена довготривала і переконлива робоча та стратегічна концепція.

Конкурс поділяється на дві частини. Подана концепція повинна переконати відбіркову комісію в обох частинах (макс. 210 балів).

Як міг би виглядати „Дім національних меншин“? У **частині 1** конкурсу дайте щодо цього відповідь на такі ключові питання (макс. 80 балів):

1: Видимість для громадськості та функція зразка

Як можна забезпечити, щоб Дім національних меншин та його діяльність сприймалися громадськістю? Як організувати якомога більшу участь усіх меншин комуни?

Для Ради Європи є важливим, щоб „Дім меншин“ виконував функцію зразка. Необхідно жити такими невід’ємними цінностями, як, наприклад, свобода слова, свобода віросповідання та наявність правової держави. Якщо будуть виявлені випадки корупції, сприяння буде негайно припинено.

2: Заходи та пропозиції

Які програми культурних заходів будуть пропонуватися? Які передумови є необхідними для цього? До яких специфічних цільових груп має звертатися Дім національних меншин? Як можна зробити це за умови участі всіх або якомога більшої кількості меншин? Як можна залучити особливо молодих членів?

Для Ради Європи є важливим, щоб були описані актуальні, глобально зрозумілі форми подачі. Особливо потрібно враховувати довготривалість пропозицій для підростаючих поколінь!

3: Поводження з конфліктами

Хто приймає рішення у разі розбіжностей у поглядах та у конфліктних випадках? Що відбувається, коли групи-учасники мають різні претензії або уявлення стосовно використання Дому? Як поводитися з „меншинами“ в меншині – чи вважаються там рівноправними та чи є задіяними жінки, люди з обмеженими можливостями чи особи із ЛГТБ-спільноти? За якими правилами відбувається голосування?

Для Ради Європи є важливим, щоб конфлікти ідентифікувалися якомога раніше та щоб їм вчасно протидіяли. У подальшому Рада Європи хотіла б, щоб було враховано, що потрібно більше звертати уваги на „меншини в меншинах“. У заявці потрібно давати позитивну відповідь на питання щодо гендерного аспекту, залучення людей із фізичними проблемами та статевої ідентичності.

4: Організаційні рамки

Як буде організований Дім національних меншин? Чи є наглядова рада, як вона формується? Чи на посади призначають на певний термін і чи можна бути обраним повторно? Хто бере на себе управління, у яких долях меншини беруть участь? Як розподіляються приміщення між меншинами, всі матимуть однакові за розміром кімнати чи є відмінності?

Особливо цікавим для Ради Європи є те, як будуть гарантуватися та розвиватися демократичні принципи в процесах прийняття рішень між меншинами. Також повинно бути гарантовано, щоб серед виконавців функцій були особи різного віку. Для посади керівника Рада Європи пропонує принцип ротації.

Крім того потрібно дати відповідь на ключові питання стосовно майбутнього. Виберіть три з п'ятиох сфер. У частині 2 конкурсу дайте щодо цього відповідь на такі ключові питання (макс. 120 балів):

Сфера 1: Культура та заходи

Які нові форми заходів у Домі національних меншин Ви вважаєте перспективними? Як можна стимулювати співпрацю меншин між собою? Як меншини підтримують взаємно одна одну?

Сфера 2: Сприяння розвитку мов

Які довготривалі концепції здійснюються для підтримки та збереження мов(и) меншин(и)? Як на місцевому рівні може відбуватися підтримка певної мови / всіх мов меншин? Якою мовою / якими мовами потрібно працювати в „Домі національних меншин“?

Сфера 3: Освітні концепції

Які довготривалі освітні концепції (крім сприяння розвитку мов; тут зверніть, будь ласка, увагу на сферу 2) пропонуватимуться? Як можна досягнути максимальної популяризації та широкого впливу (якомога більше зацікавлених) власних освітніх пропозицій?

Сфера 4: Ідентичність та ідентифікація

Що таке ідентичність? Як можна обходитися з темою етнічної ідентичності, орієнтуючись на майбутнє? Чи можливо мати лише одну ідентичність чи можна мати також багато ідентичностей? Як повинна підтримуватись ідентифікація з меншиною? Якими є спільні виклики для всіх меншин комуни?

Сфера 5: Участь усіх

Які ідеї Ви маєте щодо інтеграції та зв'язку із більшою частиною суспільства? Що може мотивувати члена більшої частини суспільства на власну активну діяльність для меншин? Як можна досягнути якомога більшого впливу на громадськість на комунальному та регіональному рівні?

Зверніть, будь ласка, тут увагу на вказівки до ключового питання 4.

Профілі ролей меншин

I. НІМЕЦЬКА МЕНШИНА

P1 - НІМЕЦЬКИЙ ПЕНСІОНЕР

Ваша особистість:

Ви вже понад 20 років є членом організації німецької меншини. Ви завжди готові прийти на допомогу, коли інші мають питання. Ви також охоче коментуєте поведінку оточуючих Вас людей. Зрештою, кілька хороших порад ще нікому на завадили. Вам важливо усвідомлювати, що Ви є членом організації німецької меншини ще починаючи з її заснування на початку 1990-х років. Ви маєте такий великий досвід, як ніхто інший. І Вам важливо знати, що це цінують.

Як годинникар Ви знаєте, як це важливо – працювати належним чином. Все повинно бути правильним до найменших деталей. І коли б'є годинник, потрібно також починати вчасно. Всі відкриті питання повинні обговорюватися абсолютно конкретно. Пусті балачки Вас дратують і є справжнім марнуванням часу.

Було б лише справедливим, якби Ваші погляди враховувалися більше, ніж погляди молодих людей. У цієї молоді все рівно в голові одні дурниці. Було б краще, якби більше дослухалися до порад старшого покоління. І чому б відразу не до Ваших? Ви охоче розповідаєте іншим, що і як має бути. Від цього виграють всі сторони, вважаєте Ви.

У Вас завжди є наготові відповідь, коли Вас про щось запитують. При цьому Ви є вкрай практичною людиною. Однак власна активна участь Вам не дуже підходить. Відповідальність завжди брали на себе інші, це не для Вас. Ви більш охоче берете участь у численних заходах представництва меншини. Там Вам не дуже подобається спротив Вашим поглядам, який посилюється. Через це Ви дратуєтеся. Тому іноді може стати також досить гаряче.

Ваші погляди:

Ви не вважаєте, що німецька меншина повинна, чи їй варто було б, приховувати своє існування. Жодна інша національна меншина в Україні не є настільки добре організованою і не здійснює таку активну діяльність, як німецька. Організаційний таланти у німців просто у крові! Одночасно з цим Ви задаєтесь питанням, чи дійсно необхідно обговорювати все із більшою частиною суспільства. Але спочатку Вам потрібно звикнутись з ідеєю про те, щоб співпрацювати з іншими меншинами. Адже найкраще все працювало б, якби все йшло своїм звичним шляхом. Потрібно просто лише залишити один одного у спокої та не спричиняти занадто багато метушні.

Щодо співпраці, то тут Вам абсолютно зрозуміло, що більші за кількістю меншини повинні також мати більше права голосу. Так було завжди і ці правила не підлягають змінам. Крім того, Ви вважаєте, що не потрібно стільки новомодних правил, адже до цього часу також все добре функціонувало. Рішення повинен приймати хтось один. І це, зазвичай, має бути хтось, хто вже довгий час в організації. Щодо заходів, то тут також, власне кажучи, не потрібно нічого міняти. Якщо прийде менше людей, це не обов'язково є поганим знаком, тому що не потрібно нав'язуватися в друзі кожному зустрічному.

Особливо спірними є Ваші погляди на те, якими є німці. У Вас є однозначна думка з приводу того, що повинно означати «німецький» та що це означає – жити в Україні, будучи німцем. Від людей, які часто бувають у Німеччині, Ви постійно чуєте незгоду з Вашими поглядами. Ваше уявлення про німців є, буцім-то, застарілим та (більше) не має нічого спільного з реальністю, а пов'язано лише з упередженнями.

Ваша тактика:

Хоча для Вас особисто це все і є цікавим, але Ви дуже ощадливо витрачаєте свої власні сили. Робити внесок – ну, так, брати участь – можливо, також, якщо це обов'язково має бути, але ніколи не надриватися. Ні, так не годиться. Братися за роботу так, як Ви це робили раніше – тепер це можуть робити молоді. Адже вони знають, як має бути.

Крім того, організація німецької меншини у минулі роки дуже добре працювала і без співпраці з іншими меншинами. Тому навіщо міняти це зараз? Що Ви взагалі не любите, так це, коли все ставиться під сумнів. Ви вже давно в організації і маєте великий досвід, до якого потрібно було б також дослухатися. Ви вже бачили дуже багато нових ідей, які з'являлися, а потім знову зникали. Тому не завжди лише нове є хорошим, вважаєте Ви. І про це Ви також чітко говорите!

Ваша особистість:

У свої 20 років Ви є ще насправді дуже молодим. Ви виростили в Україні, але ходили до німецької школи. Тому поряд із німецькою та російською мовами Ви також дуже добре говорите англійською, оскільки у Вашій школі цьому надавали великого значення. Відповідно, Ви, не зважаючи на свій юний вік, вже багато часу провели за кордоном. Крім усього іншого, Ви вже попрацювали в Англії та Австрії.

Ви є креативною людиною: у свій вільний час Ви більш за все любите грати на гітарі та в шахи. Музична школа була Вам навіть милішою за звичайну школу, яку Ви, однак, теж охоче відвідували. Навчання дається Вам просто. Але все-таки: по-справжньому Ви відключаєтесь під час прослуховування хорошої музики. Світ навколо Вас буває іноді дуже голосним і, власне, у великих групах Ви почуваетесь швидше некомфортно. Ви є швидше спокійною людиною і рідко буваєте шумним. Через це Ви також завжди говорите дуже тихо.

У німецькій меншині Ви є активним із самого раннього дитинства. Ви допомагаєте там завжди, коли потрібно. Але Ви ще ніколи не займали ніякої посади. Вам просто не подобається нести занадто багато відповідальності. З іншого боку, Ви б не відмовили, якби Вас конкретно попросили про допомогу. Це також цінують у меншині.

Проте, Ваше майбутнє Ви самі бачите швидше за все не в Україні. Адже англійську та німецьку Ви вже знаєте, отже чому б не пошукати роботу в Німеччині? Безумовно, для цього Ви повинні ще трохи набратися досвіду та спочатку завершити своє навчання. Тоді, власне кажучи, в Україні буде мало чого, що могло б Вас тут затримати.

Ваші погляди:

Стосовно багатьох речей у Вас є власна думка, але у Ваших поглядах Ви далеко не такі впевнені як інші – особливо серед Вашого покоління. Хто знає, хто дійсно має рацію? По суті, тут ніколи не можна бути впевненим. Тому свої погляди Ви представляєте швидше стримано, незважаючи на те, що змістовно вони часто відрізняються від поглядів інших людей.

У глибині душі Ви хочете багато чого змінити. Ви виростили в епоху нових медіа, комп'ютер – це Ваш світ, світ – це Ваш дім. Саме таким Ви себе і бачите: громадянином світу. Також через те, що мистецтво та культура відіграють таку велику роль у Вашому житті, Ви проявляєте багато толерантності стосовно інших планів на життя.

Коли свою думку висловлюють інші молоді люди, їх стиль Вам часто видається занадто категоричним. Самі Ви не є таким сміливим. Але у тому, що Ви говорите, Ви все ж таки часто буваєте праві, вважаєте Ви. Традиційний стиль роботи в організації меншини більше не відповідає духові часу.

Певну міру авторитету Ви все ж таки вважаєте необхідною. Зрештою, повинні бути люди, які приймають рішення. Але, одночасно з цим, також всі члени організації повинні завжди бути рівноправними у своїй участі у знаходженні рішень. Чому б не використати для цього нові медіа?

Що стосується мовного питання, то Ви вважаєте, що це, звичайно, добре, коли якомога більше членів меншини говорять німецькою. Але нікого не можна і не слід примушувати. Адже англійська все рівно є набагато важливішою мовою!

Коли видається нагода, Ви охоче пробуєте створювати коаліції з іншими людьми, у тому числі і за межами власної меншини.

Ваша тактика:

Ідею Ради Європи Ви вважаєте дуже хорошою! Для цього і молоді, і старі повинні робити спільну справу. Ви готові допомагати, якщо Вам скажуть, де потрібна допомога. Самостійно приймати рішення чи пропонувати ідеї інші можуть краще за Вас. Ви не дуже любите бути у центрі уваги.

Під час обговорення напрямків майбутньої роботи Ви багато говорите про музичну освіту. Можливо, Ви навіть самі зможете цьому якось сприяти?

Ваша особистість:

Ви – жінка у віці за 60 і вже деякий час на пенсії, оскільки у Вас не дуже добрі справи із здоров'ям. Але по Вас цього не видно.

Ви дуже голосна і любите сперечатися. Ви вже дуже багато чого пережили у житті і тому змогли отримати багато досвіду. Але у Вас часто буває відчуття, що ніхто цього не хоче чути. Але так не повинно бути, вважаєте Ви. Потрібно мати повагу до віку та досвіду літніх людей! Якщо добре подумати, то Ви, власне кажучи, дуже добре почуваетесь у конфліктних ситуаціях.

Вам дуже подобається характеризувати інших людей та судити про них. І у більшості випадків справді можна знайти багато негативного, якщо тільки уважно придивитися. І про це Ви тоді також говорите відверто, не соромлячись.

Багато хто говорить, що Ви є досить деструктивною. Там де Ви, як правило, є неприємності. Але Ви самі зовсім не вважаєте себе деструктивною, просто Вам подобається чіпляти за болюче місце.

Ви не говорите німецькою, а також не вчите її. Ви також взагалі не вважаєте це важливим. У Вас довгий родовід, який сягає вглиб багатьох століть і Ви змогли б без пробілів довести, що маєте німецьких предків. Але сьогодні Ви живете в Україні і німецька мова тут не потрібна.

Ви є членом організації німецької меншини ще з 1990 року. Але Ви - лише простий член організації. Вам не хотілося б брати на себе відповідальність. Тоді Ви також більше б не змогли так добре аналізувати та критикувати речі. Більшом на оці дуже часто є для Вас ініціативи молоді. Нехай вони спочатку подорослішають, вважаєте Ви.

Інші часто описують Вас як скупу та нещиру. Проте Ви взагалі не вважаєте це негативним. Потрібно економити гроші, якщо хочеш щось мати. А той, хто для всього відкритий, не може бути цілком нормальним, завжди говорите Ви.

Ваші погляди:

Ви вважаєте, що люди судять про Вас несправедливо. Вас часто критикують за те, що Ви критикуєте інших. Але ж потрібно говорити прямо та відверто, якщо інші роблять щось неправильно. Тому Вам це взагалі не заважає, якщо інші Вас не люблять. Ви дійсно не уникаєте жодного конфлікту.

Важливим для Вас є також, щоб думки старших людей знову більше значили. Часто молодь намагається їх просто зневажати. Так не годиться! Старші люди мають набагато більше досвіду, а це, зрештою, саме те, що має значення. Так багато ця «зелена» молодь взагалі ще не може знати.

Ваша тактика:

На цю ідею Ради Європи у Вас дуже критичний погляд. Якщо повинні будуть співпрацювати такі різні люди як тут, то можуть же бути тільки проблеми. Адже Ви бачите вже по німецькій меншині, якою важкою є співпраця. До цього ж часу меншини також добре жили, не співпрацюючи разом. Ви не розумієте, що це все раптом має означати.

Але поки що зараз Ви тут. І, звичайно, тепер Ви також хочете точно знати все, що інші тут придумали. Звичайно, Ви, як завжди, будете критично придивлятися і говорити, якщо Вам щось не подобається. Особливо критично Ви будете придивлятися до всіх цих молодих людей. У них здебільшого у голові лише нереалістична маячня. Ви з них це виб'єте!

Ви, проте, не вважаєте, що все потрібно робити за будь-яку ціну. Коли справа дійде до прийняття рішення, Ви цілком могли б сказати «ні». Іншим тоді довелося б з цим якось жити. Але до цього справа все рівно ще не дійшла.

Ваша особистість:

Вам біля 40 років і щонайменше так само довго Ви є також активним членом в об'єднанні німецької меншини. Люди цінують у Вас насамперед те, що Ви маєте безсумнівне почуття відповідного стилю – чи то одяг, чи манери, чи макіяж: Ви просто завжди вмієте переконливо поводитися. Вам не страшний жоден суспільний виклик. Також Ви охоче підтримуєте інших жінок та даєте їм поради, якщо вони почувають себе менш упевнено, ніж Ви.

Вся Ваша пристрасть належить танцю. Саме тому Ви і вивчали хореографію. Після кількох років у різних театрах Ви тепер отримали запрошення на роботу до місцевого театру. Але багато часу Ви витрачаєте також на те, щоб керувати танцювальним колективом німецької меншини. Іноді це вже навіть майже набуває обсягу роботи з повною зайнятістю. За Вашу відданість роботі Вас високо цінують.

Не лише обсяг, але і якість Вашої роботи є надзвичайною. Із танцювальною групою Ви виграли всі значні нагороди. Тому цілком природньо, що при цьому від інших Ви також багато очікуєте. Ви висловлюєтесь про речі завжди дуже голосно, чітко і прямим текстом. У цьому Ви дійсно є досить «німецькою». Але іноді інші мають також відчуття, що Ви ними командуєте. Це подобається не всім.

Але в результаті більшість людей все ж не може зробити по-іншому і вони прислухаються до Вас. Ви просто-напросто природжений лідер. При цьому Ви також дуже добре слідкуєте за тим, які процеси відбуваються. Організаційні здібності у Вас у крові і якщо Вам щось довіряють, то це працює.

Ваші погляди:

Ви дуже зайнята жінка і хочете знати все абсолютно точно і конкретно. Але займатися годинами балаканиною на засіданнях – це не для Вас. Ви просто робите роботу! Інакше Ви б не були такою успішною з усіма Вашими групами. Ви – за швидкі та прозорі рішення: повинно говоритися чітко і ясно, що робиться і хто яку підтримку повинен надавати.

Самі Ви також охоче робите свій внесок. Ви дуже любите брати участь у святах та фестивалях меншини, також для того, щоб знайти можливості виступу для Вашої танцювальної групи. Адже це також кожен завжди хоче бачити.

Ваша тактика:

Ви бачите усі переваги Дому для національних меншин. Там можна було б ще більше танцювати, діти також могли б іноді проводити там час і можна викладати німецьку мову.

Ви дуже добре вмієте аргументувати, тому у Вас також немає жодних сумнівів, що саме на цих питаннях потрібно наголосити у концепції Дому: мова – це, звичайно, добре, але інші традиції також важливі. Перш за все, меншина є мертвою без своїх танцювальних традицій.

Ви завжди намагаєтесь приймати рішення якомога швидше. Так само і тут. Ви не можете переносити, коли люди лише говорять. Потрібно вирішувати, а потім щось робити. Цього Вам часто не вистачає в інших. Саме у цьому колі, де більшість не знає один одного, це швидко може перетворитися у безкінечну балаканину. Це було б найгіршим для Вас. І про це Ви також чітко говорите. Так у Вас напевне не буде жодних шансів у порівнянні з іншими, які також претендують на гроші від Ради Європи!

Функцію керівництва та прийняття рішень повинен взяти на себе хтось, хто у цьому розбирається. «Німці» у будь-якому випадку вміють керувати та організовувати. Жодна меншина в Україні не є настільки добре організованою, як Ваша. Жодна! А чому б Вам самій не взяти на себе цю функцію? Але Ви також не хочете компромісу за будь-яку ціну. Якщо не вийде з іншими, то так і буде. Німецька меншина і сама добре справиться.

P5 - ПОЛЬСЬКА СТУДЕНКА

Ваша особистість:

Ви народились в Україні лише 20 років тому. Зараз Ви вивчаєте «Диригування» у місцевому музичному вищому навчальному закладі. Зрозуміло: Ви хочете зробити кар'єру. Тому про створення сім'ї Ви ще не думаєте. Просто ще занадто рано. Для жінок все рівно краще, якщо вони стануть самостійними, перш ніж прийняти таке рішення. Коли Ви спочатку знайдете добре оплачувану роботу та зможете трохи побачити світ, тоді можна буде задуматися про сім'ю та дітей. При цьому Ваш партнер не обов'язково повинен бути також поляком. Адже важливішим є підходити один одному. Чоловік повинен Вас кохати, розуміти та підтримувати. Найкраще, якби він сам теж був музикантом, тоді б у Вас було більше спільного.

Тому про те, щоб виїхати до Польщі, для Вас не може бути і мови. Що буде з Україною, якщо зараз всі виїдуть на свою історичну батьківщину? Ви є представником правління молодіжної організації польської меншини «Єдність». Ви вже 8 років в організації і не можете уявити собі життя без неї. Дитиною Ви познайомилися з організацією через свою матір.

Хоча Ви все життя провели в Україні, Ви помічаєте в собі багато «польських» рис характеру. Ви самі не завжди вважаєте це добрим. Ваші думки та погляди Ви висловлюєте відкрито, що інших часто у Вас дратує. Зрештою, не всі люблять, коли їм говорять чисту правду. Але Ви не можете по-іншому. Інакше Вам довелося б брехати та просто мовчки сидіти поряд. При цьому Ви не любите сперечатися, Ви цілком можете визнавати інші думки. Якби тільки інші також вміли так добре це робити... Ви ненавидите, коли люди дивляться на Вас зверхньо. Ви вважаєте, що всі люди є рівними, і ні вік, ні соціальний статус, ні посада та інші аспекти не є вирішальними.

Ви завжди на сто відсотків виконуєте те, що обіцялося. Але цим іноді також користуються. Багато хто вважає нормальним, що Ви робите багато речей, а в кінці навіть не дякує за це.

Що Ви любите понад усе, так це польські народні пісні. Ви слухаєте та співаєте ці пісні постійно і дуже охоче. Ви також є керівником хору в організації польської меншини. Організація польської меншини завжди зобов'язує Вас співати з Вашим хором на всіх заходах. Але Ви хочете мати також приватне життя, а не жертвувати на це весь свій час! Але з іншого боку Ви є також дуже допитливою. Ви завжди маєте бути всюди, мати повну інформацію і хочете знати, що, як і де відбувається.

Ви також дуже любите польські національні страви, особливо солодощі. Так, у Вас навіть є пропозиція назвати національний вокальний ансамбль «Пралінки». Ви також любите оселедець з вареними яйцями та бігос (при цьому Ви знаєте 5 різних рецептів лише бігоса, не говорячи про всі решта страви).

Ваші погляди:

Ви завжди готові представляти свою власну думку і при цьому також не боїтесь її висловлювати. Якщо хтось заперечує, це також не так погано, тому що Ви завжди знаходите аргументи і маєте що сказати з будь-якого питання.

Як студентка Ви відчуваєте в собі багато сил для того, щоб багато що змінити. Традиційний спосіб роботи в організації меншини зараз вже не є сучасним. Сьогодні за допомогою самого тільки авторитету вже не можна нічого досягнути, замість цього потрібні свіжі ідеї. Це те, що має значення!

Ви вважаєте, що всі члени організації повинні на рівноправних умовах брати участь в управлінні.

Що стосується мовного питання, то Ви вважаєте, що це добре, коли якомога більше членів меншини говорять польською. Але не можна і не слід нікого примушувати.

Ви завжди є дуже прогресивною і намагаєтесь при цьому об'єднувати інших людей та створювати коаліції. Охоче також за межами своєї меншини.

Ваша тактика:

Ідею Ради Європи Ви вважаєте дійсно класною! При цьому потрібно думати про прогресивну молодь, яка повинна перейняти функцію управління. Ви готові співпрацювати через власні ідеї, але говорите абсолютно чітко, що не зможете присвятити роботі весь свій вільний час.

Коли відбувається обговорення напрямів майбутньої роботи, Ви багато говорите про музичну освіту та передачу народної музики. Ви твердо переконані в тому, що самі лише мовні курси є скоріше нудними. Також цього є замало. Краще створити пару музичних колективів, які в різних музичних стилях будуть створювати спільну культуру.

Ваша особистість:

Вам 68 років і раніше Ви проживали у Львові. Ви дуже педантичний, завжди елегантно вдягнений та ненавидите брудне взуття.

У Людоньках Ви живете вже протягом 40 років і викладаєте там в університеті предмет «Французька філологія». Ви навчалися у Сорбонні в Парижі і любите Шарля Бодлера та, передусім, екзистенціалістські романи Альбера Камю.

Ви маєте загалом четверо братів та сестер. Всі вони є дуже добре освіченими людьми. Ваші батьки родом з Кракова і вважали себе приналежними до польської шляхти.

Але активну участь у польській меншині Ви берете лише протягом останніх п'яти років.

У 1970-х роках Ви брали участь у науковій конференції в Києві, де познайомилися із симпатичною аспіранткою Леною з Людоньок. Ви сильно закохалися. Мати Лени також є членом польської меншини і чудово готує бігос. У роки існування Радянського Союзу Лена навіть не хотіла і спробувати виїхати з Вами до Польщі, тому Ви вирішили переїхати до Людоньок. Отже, зараз Ви мешкаєте разом зі своєю дружиною у Людоньках, де Ви кожен ранок починаєте із спільної чашки чаю. Тому Ви зовсім не жалкуєте, що залишили свою Батьківщину. Шкода тільки, що Ви все менше контактуєте зі старими друзями.

Ви завжди були вірним чоловіком та турботливим батьком. Ваш син також є доцентом в університеті та працює зараз над своєю дисертацією. Ваші внуки мають «карту поляка» та досягли зараз успіху у Польщі. Це дало їм можливість оволодіти польською мовою та без хабара отримати хороші місця для навчання. Ваш внук є зараз архітектором у Кракові, а Ваша внучка має український ресторан у Лодзі.

Але Великдень вся родина святкує разом. Після богослужіння вся родина збирається за столом, де традиційно стоять маковий штрудель, журек (на Вашу думку, найбільш традиційний польський суп) та біла ковбаса. Складники для страв закуповуєте завжди Ви. Ніхто інший не може розпізнати та оцінити найкращу якість складників.

Ви дуже задоволені життям. Ви пишаєтесь тим, що діти та внуки є дуже освіченими, завжди відвідують католицьку церкву та вже мають власні сім'ї. Ваша рідна мова, не в останню чергу завдяки Вашим власним зусиллям, завжди використовується в сім'ї і ніколи не буде втрачена.

Ваші погляди:

Ви задоволені своїм життям і вважаєте, що інші члени польських меншин також повинні бути задоволеними. Адже поїхати до Польщі дуже просто і існують тісні контакти з Польщею. Ви взагалі не можете зрозуміти, коли інші бувають незадоволеними. Це, власне, стосується також і членів інших меншин. Хіба тільки, мабуть, якщо не рахувати ромів. Нехай всі лише згадають часи в Радянському Союзі ... тоді вони знову зрозуміють, як їм добре живеться.

Особливо важливою для Вас, враховуючи професійні та приватні інтереси, завжди є мова. Самі ж Ви говорите польською, українською, російською та, звичайно, французькою. Англійської Ви також трохи навчилися. Іноземні мови є ключем до взаємного порозуміння. Тому потрібно розуміти якомога більше мов, а краще всього також ними говорити.

Ваша тактика:

Хоча для Вас особисто це все і є цікавим, але Ви бережете свої власні сили. А також Ви вже дещо у віці. Тому на передньому плані можуть спокійно працювати молоді. Ви бачите по своїх дітях та внуках, що молоді люди можуть зробити багато чудових речей. Якщо тільки їм дозволити.

Пропозицію Ради Європи Ви вважаєте дуже хорошою! У Раді Європи у Страсбурзі Ви самі, звичайно, також вже побували. Там Ви чітко зрозуміли, що взаєморозуміння між народами – це завжди добре і набагато краще, ніж просто жити поряд один з одним.

Ключем до цього завжди є мова. Тому було б дуже важливим, щоб викладання мови у Домі національних меншин не було обділене увагою. Курси польської – само собою зрозуміло, на всіх рівнях вивчення – Ви і самі також могли б запропонувати.

Ваша особистість:

Вам уже 70 поважних літ і Ви походите з великої польської родини. Хоча Ви й у такому зрілому віці, Ви все ще сповнені сил. А чому б це? Звичайно, тому, що Ви так суворо дотримуетесь Божих заповідей, а Свята Марія завжди допомагає Вам, коли Ви буваєте в скруті. Коли Вам потрібна допомога, відповіді на всі свої питання Ви знаходите у Вашого католицького священика.

Ви намагаєтесь не мати неприємностей зі своїми ближніми. Адже цьому вчить також Ваша церква. Найбільше Вам подобається потиснути після богослужіння руку самотнім людям та побажати їм усього найкращого.

У Вас двоє дітей та п'ятеро онуків. Для Вас дуже важливо бути взірцем для власної родини та хорошою домогосподаркою. Ці традиції Вашої сім'ї Ви також обов'язково хотіли б передати своїм дітям та онукам. Ви вмієте добре шити та в'язати, знаєте багато кулінарних рецептів, а також любите випікати. Кожної неділі на стіл ставиться великий польський яблучний пиріг – цей рецепт, так званої, шарлотки походить ще від Вашої прабабусі з Кракова. Вам подобається, коли вся сім'я збирається навколо, всі розповідають один одному, як пройшов тиждень, та просто із любов'ю ставляться один до одного. Тоді також можна прекрасно будувати плани на наступний тиждень.

Ви охоче відвідуєте культурні заходи, такі як кіно або театр, та читаете книги. На Вашу думку, Ваші діти обов'язково повинні знати романи Лема, поезію Міцкевича та музику Шопена. Ви вважаєте навіть своїм обов'язком прищепити у душах Ваших дітей любов до цих польських героїв. Вони також ніколи не повинні забувати, які муки довелось перенести Вашому народу. Ваша бабуся та Ваш дядько були вбиті націонал-соціалістами в концентраційному таборі в Освенцімі.

Ваші погляди:

Ви задоволені своїм життям і вважаєте, що інші члени польської меншини також повинні бути задоволеними. Адже поїхати до Польщі дуже просто і існують тісні контакти з Польщею. Ви взагалі цього не можете зрозуміти, коли інші бувають незадоволеними. Це, власне, стосується також і членів інших меншин. Хіба тільки, мабуть, якщо не рахувати ромів. Нехай всі лише згадають часи в Радянському Союзі ... тоді вони знову зрозуміють, як їм добре живеться.

Сьогодні кожен може жити затишним життям у колі своєї родини. Ви якраз це і робите. А той, хто скаржиться, нехай спочатку подивиться на себе і займеться своїми справами. Що, навпаки, ніколи не повинно бути забутим, так це спогади про історію! У всіх її гранях та на згадку для прийдешніх поколінь. Для цього такий Дім був би дуже добрим, чи не так?

Ваша тактика:

Хоча для Вас особисто це все є цікавим, але Ви дуже стримано та ощадливо витрачаєте свої власні сили. Робити внесок – так, брати участь – так, але ніколи не надриватися. Ні, так не годиться. Братися за роботу так, як Ви це робили раніше – тепер нехай це роблять молоді. Адже вони знають, як має бути. Коли молоді люди мають хороші ідеї, можна дозволити їм це робити. Але, добре, якщо Вас запитують про Ваш чудовий пиріг, чи про той чи інший рецепт, Вам теж, мабуть, буде важко сказати «ні». Але все в міру і в певних межах, без перебільшення. Спочатку почекаємо, що з цього вийде.

Ваша особистість:

Вам 40 років і Ви є частиною великої польської родини. Після переселення польського народу із Західної України, Ваша сім'я проживала в селі Розівка, яке знаходиться на межі Запорізької та Донецької областей. У Вас є ще двоє братів та сестер і Ви є в сім'ї найстаршою.

У 17 років Ви переїхали до міста Людоньки та отримали тут освіту електротехніка. Деякий час Ви працювали керуючою будинком. Але ця робота з не такими вже й милими колегами не приносила задоволення. Тому Ви вирішили знайти для себе щось нове. Згодом Ви почали продавати в Україні польські товари. Ваші знання польської мови як рідної добре стали при цьому в нагоді. Ваші батьки завжди розмовляли з Вами вдома та читали Біблію польською мовою.

Через деякий час Ви навіть відкрили невеликий магазин. Цей бізнес дуже успішний, тому що Ви добре лагодите з людьми та вмієте давати добрі поради. У Вас завжди чисто та затишно. Оскільки Ви така заощадлива та старанна, за цей час Ви зібрали достатньо грошей на власну квартиру.

Ви ще неодружена, оскільки Ви досі не зустріли ідеального чоловіка (само собою поляка). Ви все ще у пошуках того, хто зробить Вас щасливою. Ви любите дітей, але своїх власних ще не маєте. Ви часто роздумуєте над тим, щоб усиновити дитину. Часто Ви почуваетесь дуже самотньою. Питання виїзду до Польщі Ви також розглядаєте. Але це все великі плани і Ви точно не знаєте, чи знайдете для цього сили.

З організацією польської меншини Ви ще ніколи не мали справи. Але у Ваш магазин цілий день заходять поляки. Цим самим Ви, власне, також робите досить багато для меншини, якщо добре подумати.

Ваші погляди:

Ви вважаєте, що сьогодні, власне, вже більше немає великих недоліків у тому, щоб бути членом польської меншини. Сьогодні поїхати до Польщі дуже просто й існують тісні контакти з Польщею. Ви взагалі не можете зрозуміти, коли інші бувають незадоволеними. Це, власне, стосується також і членів інших меншин. Хіба тільки, мабуть, якщо не рахувати ромів. Нехай вони всі лише згадають часи в Радянському Союзі ... тоді вони знову зрозуміють, як їм добре живеться.

Спогад про історію, навпаки, ніколи не повинен бути забутим. Адже якраз в Польщі люди так багато пережили, про це потрібно пам'ятати. Для цього такий Дім був би дуже добрим, чи не так? Можливо, вдалося б створити справжню культуру спогадів.

Проблематичним могло б бути тільки те, що там, де багато господинь, там хата неметена. Ви скептичні щодо того, чи дійсно вдасться зібрати за одним столом так багато різних меншин.

Ваша тактика:

Такий Дім, напевно, мав би багато переваг, у тому числі і як місце зустрічей. Заради цього нехай би повіяв свіжий вітер. Адже не обов'язково відразу задумувати це як проект для зовсім молодих, хоча вони, звичайно, повинні складати важливу частину. Можливо, Ви зі своїм магазином також могли б взяти у цьому участь? А якщо на заході буде приходити достатньо людей Вашого віку, можливо, серед них колись з'явиться також який-небудь симпатичний чоловік? Тому Ви вважаєте цей виклик хорошим, перш за все, коли Ви уявляєте собі можливість для дружніх вечірок. Це було б дійсно щось приємне.

III. ЄВРЕЙСЬКА МЕНШИНА

Р9 – Досвідчений єврей

Ваша особистість:

Ви народилися в Людоньках 30 років тому, але також вже провели деякий час в Ізраїлі. Всі Ваші діти народилися у Людоньках. Після того, як Ви вже ходили в Україні до єврейської школи-інтернату, у 14 років Ви почали брати участь у програмі «НААЛЕ» в Ізраїлі і відвідували там школу надалі вже там. Пізніше Ви там також навчалися у рамках програми «МАСА». В Ізраїлі живе багато Ваших родичів, також там у Вас багато друзів. Але Ваші батьки ніколи не хотіли виїхати, оскільки у них в Україні є хороша робота, красива квартира та багато друзів.

Ви відвідували також музичну школу і прекрасно граєте на кларнеті. Під час Вашого навчання Ваші батьки знайшли для Вас красиву, добре виховану дівчину з хорошою єврейською сім'єю. В шабат Ви з нею познайомились. Зараз у Вас з нею троє дітей і вона знову вагітна.

За професією Ви програміст і працюєте у фірмі свого дядька. Ви завжди добросовісно виконуєте свої завдання по роботі і всі задоволені. Ви справляєтеся з цим, хоча Ваш син часто під час роботи сидить у Вас на колінах, а Ви одночасно з цим варите кашу. Коли Ваша дочка зі своєю мамою та дідусем і бабусею перебувають на ігровому майданчику, Ви знаходите час для того, щоб нагодувати найменшу дочку та одночасно зробити свою роботу. Ви завжди у пошуку можливостей для покращення Вашого власного життя та життя Ваших дітей.

Ваші погляди:

Ви завжди готові представити свою власну думку. Якщо хтось заперечує, це теж не так і погано, тому що Ви завжди знаходите аргументи і завжди маєте всім що сказати.

Традиційний спосіб роботи в організації меншини зараз вже не відповідає вимогам часу, в інших куточках світу зараз працюють набагато прогресивніше. Сьогодні одним авторитетом більше нічого не доб'єшся, потрібні свіжі ідеї. Це те, що щось значить!

На Вашу думку, всі члени організації повинні рівноправно брати участь в управлінні. Мова є для Вас не такою важливою. Адже кожен повинен говорити так, як він чи вона хоче. Все рівно, англійська є найважливішою.

Ви завжди дуже прогресивні та намагаєтесь при цьому об'єднувати інших людей та утворювати коаліції, також і за межами власної меншини.

Ваша тактика:

Ви бачите багато переваг Дому національних меншин. Перш за все, у тому, що стосується можливостей для музичного розвитку, можна було б, напевно, багато чого досягнути. Можливо, також власні виступи? Аргументувати Ви вмієте досить добре, у Вас немає сумнівів, що саме на цих питаннях потрібно наголосити у концепції Дому.

Звичайно, потрібно також залучати нові медіа, навіть якщо старші люди, напевно, про це знову нічого не хотітимуть знати. Але у таких справах Ви могли б добре долучитися, це, зрештою, Ваша галузь і тут у Вас є достатньо ідей.

Важливими для Вас є також Ваша релігія та традиції. Для єврейських звичаїв та свят у цьому Домі, звичайно, також повинно бути місце і тоді, власне, якщо добре подумати, в шабат будинок не може бути відкритим. Якщо хтось критикує Вашу релігію або Ваші звичаї, то тоді Ви також можете стати голосним і пристрасним!

Р10 – ЄВРЕЙСЬКА МАМА

Ваша особистість:

Ви є класичною єврейською мамою. Це значить, що у Вас велика сім'я, 8 синів та 4 невістки. 4 сини ще неодружені, і для Вас, як матері, нелегко знайти для них хороших дружин. Вашому синові Фімі досить добре підходить дочка Рабіновичів. Але сім'я Рабіновичів є дуже скупюю, вони ще й досі згадують Вашій родині те, що Ви 15 років тому на Дні народження з'їли більше ніж подарували. Ціля є дочкою Рози та Моїсея. Вона також могла б бути хорошою дружиною для Вашого сина Фіми. Але те, що вона готує, йому напевне не смакуватиме. Тому що тільки Ви є найкращою кухаркою. І це відомо на весь світ. Тому сини вирішили поки що не одружуватися. Адже все рівно немає кращої жінки, ніж їхня мама!

Ви не лише найкраща мати, але й найкраща дружина. Ви завжди слідкуєте за тим, щоб Ваш чоловік добре виглядав і був ситим. Ви є дуже хорошою господинею і цілий день думаєте лише про свою сім'ю та господарство. Ви завжди думаєте: чи принесе це переваги для Вашої сім'ї?

Ваші хобі є дуже різносторонніми: в'язати, підшукувати наречених для синів та робити покупки на ринку. Участь у єврейській меншині до цього часу не була такою вже й важливою для Вас. І саме тому Ви є членом лише протягом останніх трьох років. Але Ви охоче допомагаєте під час організації різних свят. Зрештою, Ви відомі, особливо у єврейській меншині, як найкраща кухарка. Звичайно, Ви не можете все робити самі. Тому Ви охоче даєте вказівки іншим, що як можна приготувати. Рецепти, звичайно, складаєте Ви! Готувати за іншими рецептами було б досить безглуздо, оскільки це, напевно, взагалі ніхто не захотів би їсти.

Ваші погляди:

Ви є дуже сміливою, коли мова іде про те, щоб висловлювати свою думку, а також про те, щоб її захищати. Але це не означає, що Ви багато говорите на зібраннях. Ви говорите лише тоді, коли тема є цікавою для Вас. Коли мова йде про підготовку свят, то ніхто не зробить цього краще, ніж Ви. Але коли потрібно допомогти з бухгалтерією чи мовними курсами, то це напевно не для Вас.

Ви висловлюєтесь за те, щоб організація меншини отримала нове дихання. Але повинен враховуватися досвід старшого покоління. Роботу, що проводилася до цього, потрібно розширити та діяти швидше традиційно. У роботі організації меншини – як під час приготування їжі. Навіщо вигадувати нові рецепти, коли вже існує так багато старих добрих рецептів? Саме тому також не варто дозволяти молоді так багато говорити. Спочатку подорослішайте, думаєте Ви завжди.

Ваша тактика:

Ви висловлюєтесь за Дім національних меншин, оскільки він дає Вам хорошу нагоду передати далі свої рецепти. Ви напевно зможете організувати кулінарні вечори та запрошувати представників інших меншин.

Але більше цього Ви не готові допомагати в Домі та брати на себе відповідальність.

Ви також не розумієте, як повинен функціонувати такий Дім, коли так багато меншин одночасно прийматимуть рішення та управлятимуть ним. Напевно, було б розумним делегувати керівну посаду єврейській меншині, тому що євреї всюди відомі як розумні люди! Можливо, хтось із Ваших синів зміг би взяти це на себе. Хто знає, можливо, там він знайде також жінку, яка є

Ваша особистість:

Ви – старий єврей, релігійний вчитель та раввин. Вам вже понад 90 років. Ви народилися у Молдавії.

Ви говорите та співаєте на ідиш. Ви перший, хто прийняв у синагозі «Сімхат Тору» (сுவій Тори). Ви також перший, хто провів в общині Седер (Седер разом із столом для Седеру є прелюдією до свята Песах) для майже 300 учасників. Ви можете годинами відповідати на будь-яке питання про єврейські традиції та історію. І люди охоче Вас слухають.

Кожної п'ятниці Ви запрошуєте в Людоньках на шабат насамперед колишніх жителів гетто та в'язнів концтаборів. Молоді волонтери охоче допомагають Вам у цьому. В середу Ви відвідуєте різні спілки для того, щоб навчити їхніх членів єврейських традицій та народних пісень. Ви самі також написали багато пісень, які є дуже відомими.

Але Ви не берете і ніколи не брали активної участі в організації меншини. Для цього Вам завжди просто не вистачало часу.

Ви почуваетесь молодим, у Вас чудове почуття гумору і Ви часто розповідаєте анекдоти зі свого довгого життя.

Всі називають Вас вчителем-раввином. І молодий раввин із синагоги в Людоньках також охоче дослухається до Вашої поради.

Ваш девіз: «Поводься з іншими так, як ти хотів би, щоб вони поводитися з тобою».

Ваші погляди:

Ви багато пережили в житті і тому сприймаєте досить спокійно все, що стосується мінливості долі. Дехто вважає, що Ви тому такий врівноважений, що у своєму поважному віці Ви вже є дещо втомленим. Що стосується Вашого тіла, то це, може, і справді так. Але, безперечно, це не стосується Вашого духу! Ви все ще жадібний до того, щоб дізнаватись щось нове. А найкраще це виходить тоді, коли спочатку вислухаєш людей. Тому Ви не завжди відразу берете слово з усіх питань.

Чому Вас навчило життя, так це тому, що, як кажуть «Не такий страшний чорт, як його малюють». Здебільшого від нових ідей мало що залишається, якщо над ними спочатку трохи подумати. Старі традиції, можливо, і є старими. Але у більшості випадків, або ж саме це сьогодні допомагає людям, що вони на них орієнтуються.

Ваша тактика:

Пропозицію Ради Європи Ви вважаєте дійсно цікавою. Співпраця з іншими – це завжди є дуже цінним, думаєте Ви. Але у Вас поки що ще немає конкретних ідей щодо того, як може виглядати ця співпраця.

Саме тому Ви спочатку довго слухаєте, перш ніж взяти слово. Але тоді у Вас у більшості випадків є наготові добрі поради. Зрештою, Ви вже багато чого пережили за своє довге життя.

Для Вас було б важливим, щоб не були забуті старі традиції. Тому що вони Вам у житті завжди допомагали. Для них також повинно бути місце, тому що все на світі має свій порядок, угодний Богам. При цьому Ви думаєте не лише про єврейські традиції, але і про традиції всіх інших меншин.

Ваша особистість:

За професією Ви - комерсант. Торгівля у Вас просто у крові. Імовірно, Ви успадкували це від своїх батьків. Ваш батько також був шанованим у Людоньках комерсантом, якого в місті всі поважали. Тому для Вас завжди було очевидним, що Ви підете по його стопах. Ваші батьки дуже пишаються цим.

Вже у ранній молодості Ви говорили з друзями про бізнес-ідеї. Але в той час, коли більш ніхто не наважувався, Ви просто бралися за справу і все реалізовували. Звичайно, Ви також не забуваєте, кому належали хороші ідеї. Багато Ваших друзів працюють у Вас на фірмі або в одному з багатьох філіалів.

Бізнес іде добре. Адже не дарма говорять, що заняття комерцією у євреїв у крові... Ви здійснюєте активну діяльність не лише в Україні, але й у майже 10 інших країнах. Ви всюди підтримуєте контакти. Але, на відміну від деяких Ваших друзів, для Вас не стоїть питання еміграції. Вам подобається тут, до того ж Ви успішні. Потрібно також брати участь у побудові України. Тим не менше: ніхто не знає, як ще можуть розвинути справи. Можливо, у Європі знову настануть часи, коли Ваше американське та ізраїльське громадянство виявиться перевагою.

Хоча люди часто бачать у Вас лише економічний успіх, але, власне, Ваша сім'я є стимулом для Вас. Ваші батьки, Ваші діти, Ваші друзі – все це дуже важливе для Вас і Ви любите проводити з ними час. Найкраще, звичайно, у мирному та успішному оточенні. Тому Вам не байдуже, як будуть іти справи у Вашій країні. Кожен повинен робити свій внесок, і Ви охоче допомагаєте, коли буваєте потрібні.

Ваші погляди:

Рішення найкраще можна прийняти самому, не запитуючи інших. Ви дуже сміливий, рішучий і завжди маєте що сказати, не важливо, про яку тему йде мова. Оскільки Ви такий досвідчений та успішний у професії, ніхто не може знати краще за Вас, як розробляти стратегії та керувати людьми.

У цих стратегіях мова повинна іти не лише про такі традиційні речі, як культура, мова та їжа. Ідентичність є гнучкою, цьому Ви навчились у ході свого життя. Краще вивільнити потенціал молодих людей, даючи їм можливість брати участь у створенні певних речей, ніж якщо вони будуть без толку сидіти, склавши руки.

Але також ніколи не можна випускати з виду вигоду для себе. Якщо з чогось можна отримати користь, то чому б і ні? З іншого боку, Ви також вважаєте, що можна отримувати користь і від того, що щось повертаєш спільноті.

Ваша тактика:

Ви завжди готові брати участь у роботі над стратегією проекту і дуже охоче пропонуєте свою допомогу. У Вас ще не було досвіду із схожими проектами, але Ви думаєте, що це не відрізняється від управління фірмою та, у будь-якому випадку, не є складнішим.

Для Вас є очевидним, що Ви хочете знайти застосування своїм хорошим ідеям. Найкраще обрати президента для Дому меншин, який тоді зможе приймати багато рішень. А хто для цього міг би підходити краще, ніж Ви?

IV. ВІРМЕНСЬКА МЕНШИНА

P13 – ВІРМЕНСЬКА ДІВЧИНА

Ваша особистість:

Вам всього 16 років. Ваша мама є українкою, Ваш батько в 1990-х роках переїхав з Вірменії та знайшов нову Батьківщину в Людоньках. Завдяки Вашому батьку Ви вирости двомовною та досить добре розмовляєте вірменською.

Ви поважаєте своїх батьків та допомагаєте їм, де тільки можете. Але іноді Ви сперечаєтесь зі старшими людьми. Проте зрештою повага до старших людей виявляється сильнішою. Це не означає, що Ви не маєте власної думки і не відстоюєте її. Але Ви були виховані так, що досвід старшого покоління не можна недооцінювати.

Ви є дружелюбною та любите спілкуватися, тому у Вас багато друзів. І не лише в Україні. Ви відкриті для всього нового і любите подорожувати. З багатьма людьми, з якими Ви познайомилися під час своїх подорожей, Ви до цього часу підтримуєте контакт через Фейсбук та інші соціальні мережі.

Вашою мрією є робота у добровільному проекті. Найбільше Вам хотілося б працювати з дітьми та чомусь їх навчати. Але Ваші батьки проти цього. Вони вважають, що Ви занадто молоді для такого і не повинні також завжди витратити так багато сил на інших людей. Це пішло б також на користь Вашим шкільним оцінкам, вважають Ваші батьки. Але Ви особисто не вважаєте школу настільки важливою і, попри все, намагаєтесь знайти інший проект для Вашої активної діяльності. Ваші батьки нічого про це не знають.

У школі у Вас, власне кажучи, досить хороші успіхи і Вам подобаються математика та іноземні мови. Окрім того Ви є старостою класу.

У свій вільний час Ви любите танцювати. Ваші батьки хотіли б, щоб Ви записалися до спортивної секції. Але Вас це не дуже цікавить. Ви вважаєте, що у спілках тон здебільшого задають старші, а Вам це не подобається.

Ваші погляди:

Ви вирости в умовах досить традиційного розподілу ролей. Це означає, що для Вас є дуже важливою повага до Ваших батьків та взагалі до старших людей. Звичайно, у Вас є і власна думка, але починати суперечку зі старшими людьми Вам також не дуже хотілося б.

Ви вирости в сучасному та вільному суспільстві, і, відповідно, так Ви себе також відчуваєте. Ви маєте дуже багато можливостей для організації свого життя. Сучасні технології, соціальні медіа ... це все само собою належить до Вашого життя. Ви не можете собі уявити, як без цього всього усе раніше функціонувало. Ви знаєте, що Ваших батьків це скоріше лякає. Але Ви бачите чудовий шанс встановлювати контакт один з одним та об'єднуватися в мережі.

У Вас є відчуття, що перед Вами відкритий весь світ. І Ви думаєте собі: світ, я йду!

Ваша тактика:

Ідею Ради Європи Ви вважаєте класною. Говорити один з одним та об'єднуватися в мережі – це є нормальним у сучасному світі. Чудово, що Рада Європи хоче це підтримувати.

У Вас уже також є кілька ідей, що можна було б зробити у такому Домі національних меншин. У будь-якому випадку певну роль повинні відігравати сучасні технології. Можливо, Ви могли б

створити сторінку Дому у Фейсбуці? А, можливо, Ви могли б навчати дітей вірменській мові? Можливо, Дім є саме тим проектом, який Ви завжди шукали?

Але, звичайно, у Вашому юному віці Ви ще не маєте досвіду з таким великим проектом. Як це все має працювати? У цьому Ви покладаетесь на досвід та думку старших. Ви взагалі не можете зрозуміти, що є деякі молоді люди, які не виявляють поваги до старших людей.

Ваша особистість:

Ви приїхали до міста Людоньки ще молодим чоловіком. Сьогодні Вам уже 40 років і Ви - успішний бізнесмен. Ви зробили в Україні дуже хорошу кар'єру, тому відчуваєте себе пов'язаним з Україною так само, як і з Вашою батьківщиною.

Ви дуже вимогливий та завжди сприймаєте лише одну думку – звичайно, лише Вашу власну.

Ви все плануєте як можна точніше і є дуже пунктуальним. Ви вважаєте це найважливішим для того, щоб стати успішною людиною.

Ви любите дорогі речі – годинники, взуття, аксесуари. Цей довершений зовнішній вигляд робить Вас дуже впевненим у собі і, без сумніву, всі в захопленні, коли Ви говорите.

Ви уклали шлюб із розрахунку, але відносини у сім'ї все рівно склалися досить добрі, вважаєте Ви. Ви поважаєте старших людей і вважаєте традиції занадто важливими для того, щоб зараз їх забувати. Так, на Вашу думку, молоді не потрібно так багато свободи. Інакше вона лише все зруйнує і напевне не побудує нічого нового.

Вам завжди хотілося б займати керівну посаду. Так гарно вдягнений, із відмінною освітою, з високою посадою і не в керівній ролі? Ні, цього не може бути. Але Ви також не хочете робити все сам. Напевно, роботу можна також добре делегувати. Ви любите давати іншим багато завдань. А також часто це робите, хоча це не завжди сприймається. Ви не розумієте, що управління в громадській організації повинно функціонувати по-іншому, ніж у Вашій фірмі.

Саме тому Ви також до цього часу не є активним в жодній організації меншини. Це чужий для Вас світ.

Ваші погляди:

Найкраще рішення можна прийняти, не ставлячи багато запитань. Ви дуже сміливий, рішучий і завжди маєте що сказати, не важливо, про яку тему йде мова. Оскільки Ви такий досвідчений та успішний у професії, ніхто не може знати краще, як розробляти стратегії та керувати людьми.

Але у цих стратегіях мова може йти лише про такі традиційні речі як культура, мова та їжа. Ідентичність потрібно формувати абсолютно свідомо та цілеспрямовано, інакше можна загубитися у розмаїтті.

Але також ніколи не слід випускати з виду вигоду для себе. Якщо з чогось можна отримати користь, то чому б і ні? З іншого боку, Ви також не вважаєте, що потрібно проявляти активність у чомусь, що тобі самому не приносить ніякої вигоди.

Ваша тактика:

Ви завжди готові брати участь у роботі над стратегією проекту і також досить охоче пропонуєте свою допомогу в цьому. Хоча у Вас ще не було досвіду з подібними проектами, проте Ви думаєте, що це не відрізняється від управління фірмою та, у будь-якому випадку, не є складнішим.

Для Дому національних меншин Ви добре могли б уваяти собі Музей культур. Тоді б із грошей, виручених за вхідні квитки, можна було отримати прибуток. Того, що тут мова йде не про прибуток, Ви не розумієте.

Очевидним для Вас є також, що Ви хочете брати участь у прийнятті рішень з усіх питань. Найкраще було б обрати президента для Дому національних меншин, який тоді зможе приймати всі рішення. І хто для цього підійде краще, ніж Ви?

Ваша особистість:

Ви ще дуже молодий чоловік у віці за 20. Лише кілька років тому Ви прибули з Вірменії до України для того, щоб навчатися в Людоньках. Останніми роками це зробили також деякі з Ваших родичів, таким чином, Ви вже є добре інтегрованим у вірменську спільноту.

Ваша родина взагалі є дуже важливою для Вас. Зрештою, вона фінансує Вам Ваше навчання та Ваше життя. Якби вона припинила це робити, Вам, можливо б, довелося виконувати важку роботу... Ні, це було б не для Вас. Ви тоді краще б знову повернулися до Вірменії.

Але в Україні Вам подобається більше, ніж вдома. Перш за все, численні дискотеки та бари є важливою складовою Вашого життя. Ви також охоче витрачаєте гроші на красивий, яскравий та дорогий одяг. У Вас вдома таке є не завжди. Тому Ви дуже вдячні своїй сім'ї за цей хороший шанс та за красиве життя, яке вона робить для Вас можливим.

Тому Вашою метою є закласти основу для хорошої кар'єри за допомогою хорошої освіти. Вам це просто необхідно і, до того ж, Ви цього заслуговуєте. І поки все виглядає добре щодо того, що Вам це вдасться і що Ви зможете стати в Україні дуже успішним. Але від того, що Ви вірменин, Ви б ніколи не відмовились, не важливо, де Ви живете. Почуття спільноти та згуртованість є дуже важливими для Вас, це Ваша ідентичність. Що це за життя, коли не маєш коріння?

Тому Ваша готовність допомогти є всюди помітною. Незнайомим людям Ви також охоче допомагаєте. Адже, можливо, Вам теж колись знадобиться допомога? У Вас є велика мрія, і Ви будете робити все можливе, щоб досягнути її. У будь-якому випадку, Ви відчуваєте себе зобов'язаним вірменській спільноті. Зрештою, вона також багато зробила для Вас. Але це не означає, що у Вас коли-небудь виникала думка про те, щоб проявляти активність в організації меншини. Вид співпраці, який там практикується, Ви вважаєте таким, що більше не відповідає вимогам часу.

Ваші погляди:

Ви завжди готові представити власну думку і при цьому також не боїтеся її висловлювати. Якщо Вам хтось суперечить, це також не так і погано, тому що Ви завжди знаходите аргументи і завжди маєте що сказати з будь-якого питання.

Як студент Ви відчуваєте у собі багато сил для того, щоб багато чого змінити. Зараз все повинно робитися по-новому. Традиційний спосіб роботи в організації меншини зараз вже не «в тренді». Одним авторитетом сьогодні вже більше нічого не досягнеш, потрібні свіжі та запальні ідеї. Це саме те, що має значення!

Ви вважаєте, що всі члени організації повинні рівноправно брати участь в управлінні. Але зрозуміло, що над вірменами не повинні домінувати інші. Вірменам вже довелося мати занадто багато такого досвіду.

Що стосується питання мови, то Ви вважаєте, що це, звичайно, добре, коли якомога більше членів меншини говорять вірменською. Але примушувати нікого не можна і не слід.

Ви завжди дуже прогресивний і намагаєтесь при цьому об'єднувати інших людей та створювати коаліції, охоче також за межами власної меншини.

Ваша тактика:

Ідею Ради Європи Ви вважаєте дійсно класною! Але при цьому потрібно думати про прогресивну молодь, яка повинна взяти на себе управління. Сюди ж Ви відносите також і себе самого. Ви готові власними ідеями брати участь у співпраці. Але Ви також говорите абсолютно чітко, що не можете присвячувати роботі весь свій вільний час.

Коли йде обговорення основних напрямів майбутньої роботи, Ви багато говорите про поп-культуру та нові медіа. Ви твердо переконані, що самі лише мовні курси – це, швидше за все, буде нудно. До того ж, цього замало. Але у Вас у голові відразу з'являється достатньо ідей.

Ваша особистість:

Ви – мати у розквіті сил, як то кажуть. У свої 65 років Ви вже виростили більше дітей, ніж багато хто за все своє життя. Родина - це для Вас однозначно найважливіше у житті. Якщо у Ваших дітей колись все буде добре, це також буде і Ваш успіх. З цього і складається для Вас хороше життя, так воно має бути.

Ви також ведете невеликий бізнес, який не є і не може бути Вам байдужим. Також Вам можна догодити одягом і прикрасами. Але наприкінці дня усі ці речі скоріше є неважливими, якщо у родини справи не добре. У цьому заключаються Ваші пріоритети.

Тому Ви часто допомагаєте своїм родичам в Україні та у Вірменії. Ви просто є центром Вашої родини. Усі традиції підтримуються завдяки Вам. Саме тому Ви також часто буваєте у Вірменії. Раз на рік, наприклад, відбувається велика родинна зустріч, яку Ви організовуєте. Зараз Ви якраз знову дуже зайняті тим, щоб зібрати всіх.

Ваша сім'я – це щось типу Вашого власного, далеко не такого вже і малого об'єднання меншини. Ви – справжня класична вірменська сім'я. Все, що складає цю чудову культуру, є також і у Вас. Зберегти це є дуже важливим для Вас. Але чи дійсно для цього потрібні об'єднання? До цього часу Ви завжди трималися на відстані від об'єднань меншин. На щастя, Вам нічого такого не потрібно, тому що Ви взагалі і зовсім не самотні. Та і часу для цього у Вас в минулому, швидше за все, також було завжди занадто мало.

Адже у Вашій сім'ї це виходить чудово. Так багато часу на інші речі у Вас все рівно немає. Адже неможливо турбуватися про все. Якщо це допоможе зберегти традиції, то можна було б про це поговорити. Ви також даєте охоче поради. Але це не повинно заходити так далеко, щоб Ви мали менше часу для найдорожчих Вам людей.

Ваші погляди:

Ви дуже сміливі, якщо мова йде про те, щоб захистити свою власну думку. Але Ви говорите лише тоді, коли тема є цікавою для Вас. Якщо йдеться про підготовку свят, то ніхто не може зробити цього краще, ніж Ви. Але якщо потрібно допомогти з бухгалтерією чи мовними курсами, то це точно не для Вас. Краще не розпорошувати сили, тому що Ваша родина для цього занадто важлива для Вас. Ця паперова робота – не Ваша сфера.

Ви, звичайно, висловлюєтесь за те, щоб організації меншин отримали нове дихання. Але повинен враховуватися досвід старшого покоління. Потрібно, скоріше за все, розширити роботу, яка була дотепер, але діяти при цьому традиційно. В роботі організації меншини – це як під час приготування їжі. Навіщо потрібно вигадувати нові рецепти, якщо є так багато хороших старих рецептів? Тому також не потрібно дозволяти молоді так багато говорити. Спочатку подорослішайте, думаєте Ви завжди. Але якщо вони, принаймні, виконують роботу, то це Вас може влаштовувати.

Ваша тактика:

Ви висловлюєтесь принципово за Дім національних меншин, оскільки це дасть хорошу нагоду передати далі власні кулінарні рецепти. Напевно, Ви зможете організовувати кулінарні вечори та запрошувати інші меншини. Вірменський танцювальний вечір також відповідав би Вашим смакам.

Не зважаючи на активну позицію в цьому питанні, Ви не готові допомагати в Домі в більшому обсязі та брати на себе відповідальність. Ви також не розумієте, як повинен функціонувати такий Дім, якщо так багато меншин одночасно прийматимуть рішення та управлятимуть ним.

Але Ви знаєте одне. Напевно, було б розумним делегувати керівну посаду вірменській меншині, адже ми всюди відомі як розумні люди! Можливо, це також міг би взяти на себе один із Ваших синів. Хто знає, можливо, там він також знайде жінку, яка є доброю для нього.

P17 – КРИМСЬКОТАТАРСЬКИЙ ДІДУСЬ

Ваша особистість:

Ви є кримськотатарським пенсіонером. Вам уже 80 років, Ви одружений та маєте 3 дітей. На 80 років Ви ще дуже добре виглядаєте, Ви є струнким та сильним. Не зважаючи на свій вік, Ви ще бадьорий та активний.

Збереження культури не є для Вас пустим словом. Ви намагаєтесь зберегти свою ідентичність, все ще говорите кримськотатарською та пишаєтесь цим. На жаль, Ви вже давно не живете на своїй Батьківщині. Ще дитиною Вас депортували із Криму до Середньої Азії, пізніше Ви переїхали до Людоньок. І ці сумні події все життя супроводжують Вас у вигляді спогадів. Ви завжди хотіли знову жити в Криму. Але у батьківському домі живуть інші люди і у Вашому віці вже занадто пізно ще раз міняти місце проживання. Але туга за Батьківщиною дуже сильна!

Ви є талановитим художником, але, на жаль, у Вас ніколи не було можливості навчатися. Але, не зважаючи на це, Ви малюєте як художник-аматор і при цьому все робите самі. Ви дуже любите кримські ландшафти, природу і птахів. І все це відображається у Ваших картинах. Про свої власні картини Ви можете розповідати годинами: як Ви вигадували мотиви, скільки це тривало, поки Ви знайшли для картини раму, які види птахів Ви вже зобразили і т.д. Картини для Вас - не лише хобі, але й важливе джерело доходу. Але Ви не дуже охоче продаєте свої картини, оскільки для Вас це, ніби продати частинку своєї душі. Ваші картини радісні і світлі. Тому багато хто вважає, що художником є молодий чоловік. Ви є мусульманином, тому люди на Ваших картинах не з'являються.

Ви спокійний і не любите поспіху. Ви любите розповідати про своє власне життя: спокійно і тихо, але багато. Вам важко зупинитися, якщо Ви вже почали розповідати. І люди також часто думають: старому потрібно дати виговоритися.

Ви любите співати довгі кримськотатарські пісні з важкими мелодіями. Навіть, якщо слухачі вже більше не бажають, Ви все рівно тихо співаєте далі. Ви співаєте дуже красиво, оскільки Ваш голос звучить дуже чисто та автентично.

У Вас є багато друзів в інших меншинах і Ви поводитесь дуже відкрито та по-дружньому.

Ви задоволені життям. Ваші картини часто виставлялися, Ваш талант визнано. Залишилася лише одна єдина мета у Вашому житті: Ви хотіли б написати книгу про своє життя.

Ваші погляди:

Ви дуже комунікабельний та охоче берете участь у всіх зібраннях кримськотатарської меншини. Там Ви завжди багато говорите та час від часу співаєте пісень. Навіть, якщо іншим це іноді дещо заважає, Ви говорите і співаєте далі, тому що Вам це приносить так багато радості.

Вашою найважливішою метою є збереження культури. Саме кримськотатарська культура знаходиться на даний час під серйозною загрозою. Окупація Криму Росією розлучила багатьох людей з їхньою Батьківщиною. А на чужині, звичайно, ще набагато важче зберігати власну культуру. Зберігати культуру – яким чином це робити? Ну, звичайно, мистецтвом! Ви самі у свої 80 років вже є носієм культури.

Що стосується голосувань, то Ви завжди вважаєте, що всі повинні бути рівноправними, для того щоб приймати рішення. Ви завжди даєте молоді можливість висловитися. Без молоді не буде

майбутнього. Всю культурну спадщину зберігають лише для наступних поколінь, і якщо їх не залучати до роботи, вони втратять інтерес і буде втрачатися ідентичність.

Мова є теж досить важливим аспектом для Вас. Оскільки Ви добре нею володієте, то вимагаєте цього також і від інших.

Ваша тактика:

Оскільки Ви є дуже контактною людиною і дуже охоче спілкуєтесь з іншими меншинами, то ідею Дому національних меншин Ви вважаєте дуже хорошою. Це принесе подальші переваги для всіх! Там можна обмінюватися досвідом та розповідати іншим людям про своє життя та важку долю. Особливо важка доля кримських татар, звичайно, повинна відігравати важливу роль.

Для Вас особисто тут також була б перевага, оскільки у Домі національних меншин стіни можна було б прикрасити Вашими картинами. Ви також могли б виступати з доповідями на мистецькі теми та детальніше розповідати про твори мистецтва.

Але в управлінні Ви не розумієтесь, та й Ви взагалі цього і не хочете. Свою роль Ви скоріше вбачаєте в організації культурних вечорів. А це вже важлива роль! Адже вести бухгалтерію може кожен, але ось малювати картини – ні.

Напевно, було б раціональним передати молоді управління та організаторські функції.

Ваша особистість:

Ви – молода енергійна особа приблизно 25 років, такою Ви були вже в дитинстві. Вже тоді Ви знали, чого хочете. Ваші батьки завжди дуже пишалися Вами, перш за все тоді, коли Ви відразу після школи отримали першу стипендію, щоб поїхати до Києва. Це стало можливим завдяки тому, що Ви багато разів вигравали загальноукраїнську олімпіаду з німецької мови. Goethe-Institut навіть обрав Вас для навчання на літніх курсах у Німеччині. Тепер Ви навчаєтесь в університеті в Людоньках. Дуже шкода, що, починаючи з 2014 року, стало важко відвідувати Ваших батьків у Криму. Тому Ви вже більше не їздите додому так часто і бачите своїх батьків досить рідко.

Ви дуже поважаєте свої традиції. Ви завжди вважали своїм обов'язком берегти їх. Ваш батько охоче багато розповідав про історію кримських татар та про історію Вашої сім'ї зокрема. Це звучало для Вас як казка, коли Ви були малою. Але зараз Ви дуже точно розумієте, як важливо зберігати свою ідентичність.

Ви цікавитеся роботою з молоддю та охоче берете участь у різних семінарах та інших заходах для того, щоб розповісти іншим людям про кримських татар, а також для того, щоб при цьому навчитись чогось нового. Комунікація дається Вам не важко, тому Ви мотивуєте більшу частину суспільства проявляти активність у питаннях меншин.

Ви є дуже активною. Якби існував проект, у якому Ви могли б співпрацювати, Ви б, без сумніву, взяли участь. В організації кримськотатарської меншини Ви також вже протягом трьох років працюєте на громадських засадах. Тут Ви зустрічаєтеся з молоддю і завжди підтримуєте взаємодію з іншими кримськими татарами в Києві. Таким чином також легше подолати тугу за батьківщиною. Там Ви також можете говорити своєю рідною мовою, якою Ви могли б говорити тільки хіба що у батьківському домі. Кожні вихідні Ви також відвідуєте національну танцювальну групу. Це не лише приносить задоволення, але й допомагає зберігати традиції.

Ви є не дуже релігійною, але у святкові дні відвідуєте мечеть. Так завжди було прийнято у Вашій сім'ї, і Ви ставитеся до цього з великою повагою.

Ваші погляди:

Свої комунікативні здібності Ви досить активно застосовуєте в організації кримськотатарської меншини. Ви часто буваєте на конференціях та семінарах, де виступаєте як представник кримських татар. У цих питаннях Ви маєте повну підтримку в меншині, оскільки Ви є дуже компетентною.

Ви намагаєтесь брати участь у всіх заходах організації меншини. Але Вам не подобаються ці тривалі обговорення і Ви намагаєтесь прискорити активну роботу. Скільки вже можна говорити? Чи буде нарешті також щось робитися? Особливо старше покоління завжди так багато говорить. Але результатів не буде, якщо тільки повчати інших і не допомагати самому в роботі. Ви не можете цього переносити.

При всьому, що Ви робите, Ви, звичайно, особливо думаєте про кримських татар та їхню трагічну долю. Жодна інша меншина не зазнавала такої лихого долі, цього ніхто не повинен забувати.

Ваша тактика:

Дім національних меншин! Це класна ідея! Так, звичайно, він повинен бути! Ви напевно будете співпрацювати і хотіли б бути у Додому відповідальною за кримськотатарську меншину. Вона, звичайно, повинна зайняти важливе місце.

Ви також готові брати на себе відповідальність.

Ви хочете поговорити по можливості з усіма. І Ви у будь-якому випадку намагаєтесь прискорити рішення. Не потрібно так довго говорити та дискутувати, а потрібно краще щось робити!

Ваша особистість:

Ви народилися 45 років тому. Ваші батьки, як багато кримських татар, були дітьми депортовані з Криму до Середньої Азії. Ця травма супроводжувала їх упродовж усього їхнього життя. З Вами також часто та інтенсивно про це говорили. Ваші батьки так ніколи і не змогли пережити того, що вони не повернулися знову на свою батьківщину.

Тим часом Ви самі вже маєте двох дорослих дітей. У середмісті Людоньок Ви тримаєте маленьке кафе, яке Ви з любов'ю оздобили в кримськотатарському стилі. Для Вас це також є шансом об'єднати людей різних національностей. При цьому Ви охоче розповідаєте своїм гостям все про кримськотатарські традиції та національні страви.

А тримати кафе – це, у будь-якому випадку, якраз саме те, що Вам потрібно. Як хороша, дуже енергійна домогосподарка, Ви все життя любите готувати та пекти. У цьому Вам допомагають також інші якості. Так, Ви є надзвичайно порядною, старанною та відповідальною. Можливо, у цьому «винна» також Ваша колишня професія вчительки. На жаль, Ви були вимушені дуже рано припинити працювати за професією, оскільки не було достатньо шкіл, де викладання велося кримськотатарською мовою, а робити щось інше Ви не хотіли. Ви вже дуже давно не працювали вчителькою.

Хоча Ви і носите традиційну хустку, але це більше через тісний зв'язок із культурою Ваших батьків. Це є важливим для Вас, а також збереження мови та звичаїв. На противагу цьому, релігія не відіграє для Вас великої ролі. Ви молитесь лише дуже рідко.

Ваші погляди:

Ви є дуже сміливою, якщо йдеться про те, щоб відстояти свою власну думку. Але це не означає, що Ви виступаєте на зборах. Ви говорите тільки тоді, коли тема Вас цікавить. Якщо йдеться про підготовку свят, то ніхто не може зробити цього краще, ніж Ви. Чи якщо, можливо, йдеться про нове викладання в школі, то це теж було б щось підходяще для Вас. Але якщо потрібно допомогти з бухгалтерією, то це точно не для Вас.

Ви висловлюєтесь за те, щоб організація меншини отримала нове дихання. Досвід старшого покоління повинен також бути врахований. Але потрібно, скоріше, розширити роботу, яка була дотепер. Якщо у молодих людей є хороші ідеї, чому б не дозволити їм діяти? Було б чудово, якби Дім міг дати Вам шанс знову працювати вчителькою.

Ваша тактика:

Ви висловлюєтесь за Дім національних меншин, оскільки він пропонує хорошу нагоду знову викладати. Ви могли б вести мовні курси або абсолютно звичайні уроки.

Ви завжди готові допомагати в Домі та брати на себе відповідальність. Проблематичним могло б бути лише дозволити стільком меншинам одночасно приймати рішення та управляти. Напевно, кримські татари, як зазвичай, залишаться у програті. Тому потрібно звертати особливу увагу на те, щоб усі питання вирішувались рівноправно. Якщо все буде організовано занадто авторитарно, то свого знову доб'ються тільки великі меншини.

Ваша особистість:

Вам 50 років і Ви є власником мережі кав'ярень у Людоньках. У цьому Ви дуже успішні, але через це Ваша робота також вимагає від Вас багато часу. Ваші батьки, як багато кримських татар, дітьми були депортовані з Криму до Середньої Азії. Це супроводжувало Вас протягом всього життя. З Вами також про це часто і багато говорили. Ваші батьки так ніколи і не змогли пережити того, що вони не повернулися знову на свою батьківщину.

Для Вас особисто все це – вчорашній день. У Вас, власне, неможливо розпізнати кримського татарина, тому що Ви повністю інтегрований у суспільство. Але це не означає, що Вам байдужі національні традиції. Ви старанно плекаєте їх, говорите кримськотатарською мовою, де це тільки можливо, і, перш за все, Ви - дуже релігійний. Віра відіграє найбільшу та центральну роль у Вашому житті.

Але, з іншого боку, Ви також дуже добре говорите російською. Сьогодні просто потрібно добре пристосовуватися. І це Вам добре вдається. Ви старанний, свідомий, відповідальний, спокійний та ввічливий. Ви також дуже пишаєтеся цими якостями та насолоджуєтеся тим, що Вас цінують. Але Ви, скоріше, спокійний тип людини. Ви говорите дуже тихо, і у товаристві для Вас не є проблемою визнати за своєю дружиною керівну роль.

В організації меншини Ви не особливо активний. Хоча Ви вважаєте хорошим те, що там відбувається, проте поряд з Вашими кав'ярнями, мечеттю та родиною для цього просто не залишається достатньо часу.

Ваші погляди:

Ви задоволені Вашим життям і вважаєте, що Вам не доводилося особливо страждати від того, що Ви маєте кримськотатарське походження. Адже можна пристосуватися, якщо захотіти. Що навпаки ніколи не повинно бути забутим, так це історія свого народу! Саме історія Ваших батьків не йде Вам з голови. Для нової культури спогадів такий Дім був би дуже хорошим, як Ви собі уявляєте.

Ваша тактика:

Ідею Ради Європи Ви вітаєте! Нарешті будуть зруйновані старі, припорошені пилом структури. Але при цьому потрібно думати про активну молодь, яка повинна взяти на себе управління. Ви готові вносити власні ідеї, але говорите абсолютно чітко, що не маєте часу на щось більше. Адже втілювати їх можуть молоді люди, які переповнені енергією! Ясно також, що Дім не повинен стати об'єктом престижу якоїсь окремої меншини. Кримські татари при цьому тільки програли б.

P21 – РОМСЬКА СТУДЕНКА

Ваша особистість:

Ви народилися в Україні 24 роки тому. Ваші батьки живуть у Людоньках. Наразі Ви вивчаєте право у Будапешті після того, як Вам дісталася стипендія Європейського Союзу. Там Ви ще більше розвинули свій, вже і без того активний та харизматичний, характер. Скільки радості приносить Вам зараз Ваше життя, просто видно по Вас!

До того ж, люди завжди звертають на Вас увагу як на струнку красиву жінку. Ви охоче підкреслюєте цю увагу, торкаючись свого темного волосся та фарбуючись яскраво, сміливо, так, що це впадає у вічі. Відповідним є також Ваш одяг: яскравий, блискучий та повний прикрас. Ваш голос дуже голосний, через що Ви можете справляти дуже домінантне враження. Дехто навіть називає Вас зарозумілою. Ви просто не приховуєте свою думку. Насамперед права жінок є для Вас важливою темою.

У Вашому місті до цього часу немає організації ромів. Але це ж можна помінати! Проявляти активність – Ваш девіз. Ви природжений лідер і всюди досягаєте успіху. Конкурентне мислення просто властиве Вам. Напевно Ви зробите також чудову кар'єру. Це для Вас також важливіше, ніж заміжжя – Ви вважаєте, що ще занадто рано задумуватись про це.

Ваших батьків Ви дуже любите, навіть якщо Ви вважаєте, що вони іноді можуть бути дещо несучасними. Ваш брат вже одружений та дуже успішний у професії. Ваша сестра ще ходить до школи і дивиться на Вас із великим захопленням.

Старомодні погляди Ваших батьків Ви б охоче змінили, якби могли. Взагалі: людям потрібно бути набагато сучаснішими, насамперед, якщо мова йде про такі важливі теми, як права людини. Саме тому Ви дуже активно виступаєте за них та берете активну участь у всіх заходах на цю тему.

Ваші погляди:

Ви завжди готові представити свою власну думку і при цьому також не боїтесь її спочатку висловити. Якщо хтось заперечує, це також не так і погано, тому що Ви завжди знайдете аргументи і маєте всім що сказати.

Як студентка, Ви відчуваєте у собі багато сил для того, щоб багато чого змінити. Традиційний спосіб роботи в організації меншини зараз вже не «в тренді». Одним авторитетом сьогодні вже більше нічого не досягнеш, потрібні свіжі ідеї. Це те, що має значення!

Ви вважаєте, що всі члени організації повинні рівноправно брати участь в управлінні. Насамперед, ромська меншина не повинна бути обділеною!

Не можна нікого примушувати говорити якоюсь певною мовою. Англійська все рівно є набагато важливішою за все інше.

Ви завжди дуже прогресивні і намагаєтесь при цьому об'єднувати інших людей та створювати коаліції, охоче також за межами власної меншини.

Ваша тактика:

Ідею Ради Європи Ви вважаєте справді чудовою! Але при цьому потрібно думати про прогресивну молодь, яка повинна взяти на себе управління. Ви готові взяти участь у роботі за допомогою власних ідей. Можливо, навіть у керівній ролі? У будь-якому випадку Ви вірите в те, що зможете, - тут у Вас є достатньо впевненості у собі! А якщо інші люди, можливо, бачать це по-іншому, це їхня проблема.

Ваша особистість:

Вам 70 років. Ви живете у Людоньках і є вдовою. Ваш чоловік помер вже давно і з того часу Ви є старійшиною у родині. Вас видали заміж у 15 років, у Вас 8 дітей та 17 онуків. Про кохання мова при цьому не йшла, та це і не є традицією, з якою Ви вирости.

Ви є дуже повною та скоріше південного, темного типу. Тому на вулиці Вас також часто відразу впізнають як ромку – а також часто навіть ображають. Крім того Ви носите багато золотих прикрас, так як це вважається шикарним серед ромів.

Оскільки Ви так рано одружились, Ви не змогли закінчити школу, а також не вмієте добре читати та писати. Ваші діти не відвідували школу, тому що вони були змушені рано почати заробляти гроші. Але всі Ваші внуки ходили до школи і Ви сподіваєтесь, що завдяки цьому вони матимуть шанс чогось досягнути в житті. Ви дуже любите розповідати своїм гостям про успіхи Вашої родини.

У Вас астма, але Ви не лікуєте свою хворобу, оскільки у Вас немає на це часу. Є занадто багато роботи, яку потрібно робити вдома. Ви контролюєте все і кожного. Ви завжди все мусите знати і хочете всюди сказати свою думку. У свій вільний час, який буває дуже рідко, Ви любите дивитися індійські телесеріали.

Ви говорите мовою Вашої меншини. Також Ви вмієте добре співати. Найохочіше Ви співаєте пісні, яких Вас навчила Ваша бабуса. Ви дуже любите культуру і мову і хотіли б передати їх далі молоді. Своїх дітей та внуків Ви вже навчили всього, що Ви знаєте: старі казки та пісні, мову та національні страви. Але діти Ваших сусідів знають не так багато про культуру ромів, вважаєте Ви. А вони теж роми!

Найбільше Вам подобається мати справу лише з іншими ромами. Вони Вас не дискримінують. Ні, вони навіть цінують Ваші поради. У Вашій громаді Вас дуже поважають і Ви користуєтесь великим авторитетом.

Але Ви також буваєте дуже вразливою, якщо хтось не цінує Вашу думку і не хоче чути Ваших порад. Ви не слухаєте інших і не даєте іншим слова. Ви вважаєте, що Ви завжди праві. А інші для Вас не є важливими. Ви швидко ображаєтесь, а також показуєте це іншим. Ваша сім'я звикла до цього.

Ваші погляди:

Ви є тією, кого можна було б назвати традиційною ромкою. Ви є володаркою дому та господарства і визначаєте, що має відбуватися у Вашій сім'ї. Коли йде мова про Вашу сім'ю або ромів, Ви завжди хочете все знати та маєте щодо всього власну думку.

Ви досить добре вмієте справлятися з повсякденною дискримінацією ромів. Звичайно, Ви не згодні з цим, але Ви все рівно не можете цього змінити. Тому Ви краще сконцентруєтесь на своїй родині та інших ромах, які живуть по сусідству з Вами.

Особливо важливими є для Вас старі традиції ромів, які Ви охоче передаєте далі молодому поколінню.

Ваша тактика:

Ви ще не зовсім точно знаєте, про що має йти мова на цій зустрічі. Всі ці документи про Раду Європи, які Вам показали Ваші внуки, Ви також не змогли нормально прочитати. Але Ви тут тому,

що Ваші сусіди розказали, що мова йтиме і про ромів. А якщо це стосується ромів, то Ви, звичайно, повинні знати, про що йдеться.

Ви впевнені, що іншим учасникам можуть знадобитися Ваші поради, навіть якщо більшість з них Ви ще ніколи не бачили. Ви взагалі не можете змиритися, коли хто-небудь говорить щось погане про ромів. Тоді Ви відразу стаєте розлюченою. Дискримінація повинна нарешті припинитися.

Коли мова йде про те, яку роль у такому Домі національних меншин мають відігравати роми, Ви впевнені: щонайменше таку саму, як і інші меншини. А якщо мова йде про зміст, то тоді, перш за все, повинні бути враховані старі традиції та мова. Адже саме з цього і складається меншина.

Ваша особистість:

Вам 63 роки, у Вас 8 дітей та 12 онуків. Вашу дружину звати Роза. У Вас прекрасні золоті зуби. Ви завжди спокійний та справляєте враження дуже впевненого у собі.

Вас дуже поважають у Людоньках. Ви – барон (ватажок) у Вашому оточенні. Це означає, що Ви є спікером та найвищим авторитетом для Вашої меншини. До Ваших основних завдань належить вирішувати проблеми меншини та завжди бути про все поінформованим. Це, звичайно, означає велику відповідальність. Ви справедливий, але також і авторитарний.

Ви співпрацюєте з міською адміністрацією та намагаєтеся розв'язувати всі непорозуміння так, щоб не дійшло до конфлікту. Тому Вас дуже поважають. А це дуже важливо для Вас і також не повинно мінятися.

Ви любите свою сім'ю, любите поїсти смачно і багато та любите пити алкоголь. Ви дуже багато палите. Коли Ви напідпитку, то танцюєте і граєте на гітарі.

Ви заробляєте гроші купівлею та продажем речей. Але це не завжди добре вдається. Проте у Вас завжди є достатньо ідей і, якщо щось не має успіху, то Ви не дуже сильно розчаровуєтесь.

Якщо б Вашій родині загрожувала небезпека, Ви б навіть порушили закон. Це означає, що якщо йдеться про Ваші інтереси, то Ви можете також бути агресивним. Вдома у Вас також є зброя: ніж та шабля.

Ваші погляди:

Ви завжди дуже сміливий і готовий щось міняти. Ви хотіли б розвивати свою меншину та руйнувати стереотипи. Тому Ви завжди боретесь за справедливість та правду.

При цьому важливо також зберігати старі традиції та зміцнювати ідентичність. До ідентичності належить також мова, тому Ви твердо переконані, що без мови меншина більше не зможе існувати.

Але для того, щоб управління функціонувало без конфліктів, вирішувати може лише хтось один. Тут Ви напевно можете бути гарним зразком. Потрібно авторитарно розбудовувати свою управлінську структуру і таким чином об'єднувати людей.

Ви дуже поважаєте старших людей і не даєте молоді занадто багато свобод. Жінки та молодь повинні мати не дуже багато можливостей щось вирішувати.

Ваша тактика:

Дім національних меншин є гарною можливістю для того, щоб встановити контакт з іншими меншинами. Отже, Ви за нього. Для Вас є дуже важливим, щоб роми відігравали в ньому важливу роль. З усіх меншин в Україні ромська меншина є такою, яку найбільше дискримінують. Тому співпраця в Домі є хорошим шансом показати людям, якими роми є насправді.

Звичайно, роми також повинні брати участь у прийнятті рішень з усіх питань. Адже на прийнятті рішень Ви також добре розумієтесь. Це Ваш щоденний хліб. Тому Ви вважаєте, що Ви повинні взяти на себе управління. Це також дуже добре личило б Дому, якби його очолював ром! В будь якому випадку потрібно також уникати того, щоб жінки та молодь мали занадто багато права голосу. Згідно Ваших традицій, це був би непорядок.

Ваша особистість:

Не зважаючи на Ваш порівняно молодий вік (Вам всього 22), Ви вже одружений та маєте 3 дітей. Зі своєю сім'єю Ви живете у Ваших батьків у Людоньках. Це Вам також ані трохи не заважає, тому що Ви любите своїх батьків понад усе. Взагалі, старших людей потрібно більше поважати, вважаєте Ви. Вони, зрештою, багато чому навчилися та набралися багато мудрості.

Ви навчалися в училищі, але розмовляєте і пишете українською мовою із значними помилками. Зате Ви вмієте дуже добре танцювати. Ви викладаєте народні танці дітям та підліткам. У меншині Вас дуже цінують. Тут Ви також почуваетесь якнайкраще. Адже з боку українців та інших людей є тільки упереджене відношення. Це Вам дуже заважає.

Тому Ви є також посередником у місцевій міській адміністрації, тобто офіційним представником ромів у громадських та суспільних інституціях. Час для цього у Вас також є, оскільки Ви, на жаль, не можете знайти стабільної роботи. Ви припускаєте, що це пов'язано з багатьма упередженнями щодо ромів.

Візуально Ви також відповідаєте всім кліше, які існують відносно ромів. Саме тому поліція Вас також часто контролює. Якщо десь щось трапляється, Вас завжди підозрюють. Через це у Вас і виникає недовіра. Вам важко відкритися.

При цьому найбільше Ви хочете змінити відношення людей до ромів. Потрібно з більшою повагою спілкуватися один з одним. Ви пишастесь тим, що Ви ром, і не важливо, наскільки це важко і як сильно вас дискримінують.

Ваші погляди:

Що роблять інші меншини, Вам, власне кажучи, не так важливо. Ви, скоріше, бачите в них загрозу для Вашого бажання покращити ситуацію ромів. Тому що ясно повинно бути одне: нікому не живеться так погано, як Вам. При цьому у Вас часто виникає відчуття, що інші меншини також відмежовуються від ромів. А тепер раптом співпраця ... тут Ви дуже і дуже обережний.

Ваша тактика:

Ви важко погоджуєтесь на співпрацю. Ви просто дуже швидко стаєте скептичним, коли говорять про «згуртованість». Що ж стосується Дому, то тут Ви теж стриманий. Що це повинно дати? Чи це не стане лише грою напоказ, ніби положення ромів у суспільстві є кращим, ніж воно, власне, є? Інші, звичайно, можуть святкувати те, як їм добре живеться, але чому Ви повинні брати у цьому участь? Спочатку повинна бути виграна боротьба ромів за існування.

Перш за все повинно бути гарантовано, що у Вашої групи нічого не заберуть. У Вас уже і так мало ресурсів та прав участі у прийнятті рішень. Чи зможете Ви самі зробити якийсь внесок, Ви не знаєте. Адже традиціями ромів все рівно ніхто не цікавиться. Тому тут краще триматися осторонь. «Цапом-відбувайлом» Ви, звичайно, також не хочете бути, тому Ви поведітесь обережно, щоб не дійшло до конфронтації. Коли починається боротьба, то як ром ти її, зрештою, у більшості випадків програєш.

P25 – ЛИТОВСЬКА ПЕНСІОНЕРКА

Ваша особистість:

У свої 75 років Ви хоча вже і деякий час на пенсії, проте є, не зважаючи на Ваш поважний вік, дуже бадьорою та активною. Хоча Ви народилися в Литві, але ще за радянських часів Ви одружилися в Україні і тому прожили майже все своє життя у Людоньках. Але, на жаль, зараз Ви вже вдова. У Вас є дача та сад, де Ви саджаєте все, що можна. Ви дуже цим пишаєтесь. У вас є два сини, яких Ви дуже любите. Онуки живуть у Каунасі та Лондоні. Але Ви не хочете виїжджати, оскільки тут Ваш сад.

Литовська меншина відіграє велику роль у Вашому житті. Там Ви користуєтесь глибокою повагою, як і належить. Там Вас розуміють. Ви просто хочете, щоб до Вас дослухалися. Ви також робите все для цього, а в разі потреби Ви можете також підняти голос. Просто, щодо Вас повинна виявлятися повага, на яку заслуговують старі люди.

Але при цьому Ви у жодному випадку не є грубою. Більше того, Ви виглядаєте стрункою, елегантною та, власне, також багато посміхаєтесь. Багато радості Вам доставляють танці. Вам також подобається співати, перш за все, Ви зберігаєте життя старим литовським пісням, які сьогодні вже навряд хто знає та, насамперед, співає. Вам це все подобається, хоча Ваш голос вже давно звучить не так красиво, а ноги все частіше болять, якщо не знати міри. Але обмежувати себе – це не у Вашому дусі, а під час співу Ви про все це забуваєте.

Ви завжди незадоволені іншими. В організації меншини все робиться неправильно: молодь співає неправильні пісні, неправильно вдягаються національні костюми, культурна програма складена в неправильному порядку. При цьому меншина є такою важливою. Інакше де іще можна спокійно говорити по-литовськи? Ви самі всюди говорите литовською, іноді також з українцями, і не важливо, чи Вас розуміють. Інші тут менш сміливі, а для цієї сміливості просто потрібна згуртованість меншини.

В організації Ви не лише співаєте та танцюєте, але є, насамперед, відповідальною за бухгалтерію. Власне кажучи, потайки Ви мрієте про те, щоб стати головою організації. Ви робите багато фото з відомими литовцями та охоче розміщуєте їх у різних соціальних мережах. Суперечка для Вас також є засобом, через який Ви можете показати, наскільки Ви досвідчені. Так, Ви завжди точно знаєте, як правильно співати ту чи іншу пісню, чи якою є точна послідовність кроків у народному танці.

Ви є дуже пунктуальною персоною і не втомлюєтесь наголошувати, що іншим також було б краще завжди приходити на 20 хвилин раніше. Ви переконані, що литовська школа не потрібна, оскільки всі діти все рівно вже давно в Європі. Ви, власне кажучи, дуже любите Україну. Тут Вам усе подобається. Те, що було недобре, Ви вже змінили. Таким чином, життя стало для Вас довершеним. А по-іншому також і не повинно бути, по-іншому не може стати, про це Ви навіть не хочете думати.

Ваші погляди:

Ви задоволені своїм особистим життям, але часто сердитесь через те, що у меншині все так погано відбувається. Власне кажучи, спочатку треба було б взятися за це, перш ніж будувати повітряні замки (або будинки). Коли мова йде про такі великі ідеї, Ви до того ж боїтеся, що литовська меншина, як одна з найменших, може «попасти під колеса» інших.

Якщо вже є нові проекти, то пісні та танці повинні відігравати головну роль, це зрозуміло! І тут з Вами повинні рахуватися!

Ваша тактика:

Хоча для Вас особисто це все є цікавим, але Ви дуже стримано та ощадливо витрачаєте свої власні сили. Робити внесок – ну, так, брати участь – можливо, також, якщо це обов'язково має бути – але ніколи не надриватися. Ні, так не годиться.

Братися за роботу так, як Ви це робили раніше – тепер нехай це роблять молоді. Адже вони знають, як має бути. Крім того, в минулі роки спілка дуже добре функціонувала і без співпраці з іншими меншинами. А то Ви ще самі в кінці кінців втратите свою високу позицію, цього, звичайно, не повинно статися. Хто знає, що за люди тут ще можуть з'явитися.

То навіщо це все зараз міняти? Що Вам взагалі не подобається, так це те, що все ставиться під сумнів. Те, що випробувано, не просто так називається, воно таким є. Ви вже давно берете в цьому участь і отримали великий досвід, до якого також потрібно дослухатися. Ви вже бачили так багато ідей, які з'являлися і знову зникали. Тому не завжди лише нове є хорошим, вважаєте Ви. І це Ви також говорите людям чітко, з необхідною різкістю!

Ваша особистість:

Протягом останніх 5 років Ви є власником успішного бізнесу в Людоньках. Ви вже давно переїхали разом з родиною з невеличкого села на сході Литви до України. Тоді все відбувалося дещо поспіхом, але Ви жодним чином не жалкуєте про це Ваше рішення. В Україні можна бути дуже успішним в бізнесі, навіть якщо при цьому існує дійсно багато бюрократії. Із корупцією Вам також доводиться час від часу стикатися, але у Вас вже є досвід, як із цим справлятися. Але все це лише чисто з практичної точки зору, політична сторона цього Вас не цікавить.

Ви є тим, кого називають оптимістичною людиною. І це стосується всього: життя, роботи, майбутнього України. Ви є великодушною людиною та дуже задоволені життям.

В Україні Ви знайшли спосіб, як можна побороти тугу за батьківщиною. Ви відразу, із самого початку, стали членом організації литовської меншини. Знайомих та друзів Ви знайшли переважно лише в організації литовської меншини. Ви проводите весь свій вільний час разом із цими людьми і відвідуєте концерти, дискотеки та паби. Це допомагає також час від часу говорити литовською мовою та обговорювати спільні теми. Але Ви також часто їздите до Литви, оскільки там ще є достатньо родичів. Там Ви любите розповідати про Україну, а особливо про тамтешню литовську меншину. Наприклад, про те, як добре Ви можете зберігати там свою ідентичність.

Але для того, щоб можна було робити це по-справжньому, організація повинна якимось чином підтримуватися фінансово. Лише так можна принаймні передавати далі литовську мову та святкувати разом традиційні свята. Тому Ви намагаєтесь підтримувати організацію меншини фінансово або знаходити спонсорів.

Ви проводите дуже мало часу зі своєю сім'єю та дітьми, тому що вільного часу у Вас обмаль. Фірма завжди вимагає багато часу та зусиль. Вашим дітям на початку було нелегко спілкуватися в Україні. Але, як всі діти, вони швидко вивчили мову країни, а російську вони і так вивчали ще в Литві у школі. Однак при цьому вони також так само швидко забувають рідну мову. Тому Ви хочете організувати литовську недільну школу для того, щоб передавати далі знання мови.

Ви завжди одягаєтесь елегантно та стримано. Для Вас це має ключове значення, коли Ви приймаєте якісь рішення. Ваш спосіб життя вимагає великих коштів. Автомобіль, навпаки, є не найдорожчим, але дуже комфортним.

Ваші погляди:

Ви дуже зайнята людина і бажаєте знати все дуже чітко та конкретно. Тому тільки говорити годинами на зборах – це не для Вас. Ви – людина справи! Інакше Ви б також не були таким успішним у Вашому бізнесі. Навіть на засіданнях Ви пишете багато електронних повідомлень, тому що Вам потрібно управляти бізнес-процесами. Ви - за швидкі та зрозумілі рішення: повинно бути чітко та ясно сказано, що потрібно робити та хто яку підтримку повинен надавати.

Ви охоче берете участь у святах та фестивалях литовської меншини, в тому числі для того, щоб зробити рекламу своєму підприємству. Але, звичайно, це приносить переваги для меншини. Зрештою, Ви підтримуєте ці заходи фінансово. Тому це повинно бути вигідним і для Вас!

Ваша тактика:

Ви бачите всі переваги Дому національних меншин. Тут Ви змогли б реалізувати свою ідею щодо недільної школи, а Ваші діти також могли б часто проводити там час та вивчати литовську мову. Навіть якщо литовська меншина належить до найменших в Україні, їй не потрібно приховувати

своє існування. Всі повинні мати однакове право голосу, вважаєте Ви. Тому Ви з самого початку говорите з усіма меншинами. Потрібно створювати стабільні та надійні мережі, лише так можна стати успішним.

Аргументувати Ви вмієте досить добре, тому у Вас немає сумнівів, що в концепції Дому потрібно наголосити саме на таких питаннях: культура, свята, танцювальні групи – це, без сумніву, добре, але мова є важливішою. Меншина без мови є мертвою. Ви, як представник маленької нації, знаєте це особливо добре.

Ви завжди намагаєтеся приймати якомога швидші рішення. Так само і тут: Ви не можете цього переносити, коли люди весь час лише говорять. Потрібно приймати рішення, а потім щось робити. Інакше Ви точно не матимете жодних шансів на фоні інших, які теж претендують на гроші Ради Європи!

Ваша особистість:

Вам 35 років, ви одружені з литовцем та маєте 3 дітей. У Вас спокійний, врівноважений характер. Більше всього Ви любите слухати інших та мовчати, але у Вас виникають розумні думки. При цьому Ви є не боязкою, а, скоріше, впевненою у собі. Просто Ви рідко говорите, але це нічого не означає.

Пріоритетом у Вашому житті, у будь-якому випадку, є досягнення Ваших дітей, перш за все їхня освіта. Якщо раптом знову ні в кого немає часу потурбуватися про недільну школу, то тоді Ви робите це самі. Найважливішим для Вас є зберегти у дітей литовську мову. Хто ж повинен нею говорити, якщо не вони? Тому програма для дітей є великим пріоритетом, за це Ви також часто беретесь самі. Наприклад, існує щорічний літній табір у Литві, який завдячує Вашій активній участі.

По відношенню до Вашого чоловіка Ви лояльні на 100%. Ви також носите лише дуже скромний одяг та поводите себе, можливо також через це, на людях дещо стримано. До того ж Ви щира католичка. При цьому Ви насправді багато чого вмієте. Ви дуже розумна, вмієте дуже добре працювати за комп'ютером та маєте гарну освіту. Але Ви не дуже охоче це показуєте, тому що так швидко виникає підозра, що людина хвастається. А хвастливих людей Ви дуже не любите.

У Вас є власний маленький магазин в Людоньках, в якому Ви через Інтернет продаєте прикраси з бурштину. Там Ви навчилися тому, що свою думку відстоюють не через суперечку і сльози, а краще всього через розумні розмірковування та логіку. Дехто навіть описав би Вас як дещо вперту чи навіть педантичну. Але так Ви просто часто отримуєте те, що хочете.

Ваші погляди:

Пріоритетом, у будь-якому випадку, є діти. Адже лише для них ми все це робимо! Вони продовжують наші традиції, а для Вас це значить, перш за все, - мова. Тому поворотним пунктом та ключовою ланкою є литовська мова. Тому Ви також скептично налаштовані щодо того, як це має вдатися при стількох різних меншинах в одному місці.

Коли мова йде про такі великі ідеї, Ви до того ж боїтеся, що литовська меншина, як одна з найменших, «попаде під колеса» інших.

Якщо вже існують нові проекти, то мовні курси повинні відігравати головну роль, це зрозуміло!

Ваша тактика:

Ви вже готові допомагати в Домі та брати на себе відповідальність. Проблематичним було б лише дозволити стільком багатьом меншинам одночасно приймати рішення та управляти. Напевно, литовці, як зазвичай, залишаться в програші. Тому дуже потрібно звертати увагу на те, щоб всі рішення приймалися рівноправно. Якщо це буде занадто авторитарно, то свого знову доб'ються лише великі меншини.

І, звичайно, мова повинна відігравати головну роль в концепції Дому.

Що Ви дуже не любите, так це те, коли люди поведуться пихато. Коли Ви дивитесь в цій кімнаті навколо себе, то бачите деяких, які, мабуть, досить впевнені в собі. Якщо вони будуть так лізти вперед, то, можливо, Вам теж потрібно буде показати, хто Ви є і що Ви можете. Але спочатку Ви трохи зачекаєте.

Ваша особистість:

Ви – представник литовської молоді. Ви ще навчаєтесь.

Ви упевнений у собі, але флегматичний та інтроверт. Пропонувати власні ідеї – ні! Хоча вони насправді є дуже хорошими. Чому нікому іншому не приходять в голову такі ідеї?

Ви народилися в Україні та ставитеся з великою повагою до українських традицій. Але у Вас литовська ідентичність і Ви пишаєтесь цим.

Ви вже кілька разів стажувалися у Литві, а також у Брюсселі. Ви добре освічений та розумний. Ви вважаєте, що європейцю слід багато читати та бути компетентним в усіх галузях знань. Тому Ви інвестуєте дуже багато часу в освіту. Ви завжди знаєте, як все правильно функціонує в Європі, та що можна перейняти для України. Але чому ніхто цього не робить? Очевидно, тому, що Ви цього нікому не розголошуєте.

Ви дуже сучасний та добре розбираєтесь у всіх нових технологіях. Ви бачите своє майбутнє в Україні і не плануєте емігрувати. Але Ви, звичайно, вважаєте, що Україна повинна дещо перейняти від інших країн. Наприклад, що стосується толерантності по відношенню до тих, які є іншими. Особливо багатьом старшим людям тут ще багато чого потрібно надолужити, вважаєте Ви.

Ви вільно говорите німецькою та англійською, оскільки мови відкривають багато перспектив. Литовською Ви говорите зовсім мало, але пишаєтесь тим, що трохи говорите цією мовою. Ви займаєте пасивну позицію у питаннях формування культури. Культура, звичайно, є важливою, але це ж не означає, що потрібно співати тільки народні пісні. На питання «Що значить бути литовцем?» Ви насправді не можете дати відповіді.

Ваші погляди:

Ваші погляди є молодіжними та сучасними. У Вас завжди так багато ідей щодо того, як можна зробити ефективнішою роботу організацій меншин. Але шкода, що Ви не дуже охоче вносите пропозиції. Іноді Ви намагаєтесь запропонувати щось нове. Але Ви не командний гравець, тому Ваші пропозиції часто залишаються безуспішними.

Ви проти авторитарного управління та виступаєте за спільні рішення. Хотіти вирішувати все авторитарно – сьогодні це вже неможливо. Це також зовсім не має нічого спільного з толерантністю.

У мовному питанні Ви більш пасивний і вважаєте, що бути активним для меншини можна також і не розмовляючи мовою. Мова не повинна бути примусом!

Ваша тактика:

Ідею Ради Європи Ви вважаєте дуже хорошою. Ви вже навіть одного разу відвідали Раду Європи у Страсбурзі. Співпраця та взаєморозуміння є важливими для Вас. Тільки так можна сформувати толерантність.

Як добре освічена та сучасна людина, Ви також, звичайно, розумієте, скільки грошей та зусиль буде коштувати Дім національних меншин. Ви самі не готові працювати там дуже активно на громадських засадах. А що там, власне, можна зробити? Мовні курси? Адже для цього вже є приміщення.

Що у будь-якому випадку було б добре, так це якомога більше працювати із сучасними технологіями. Тут Ви, можливо, були б навіть готові зробити свій внесок ...

Коли мова йде про прийняття рішень, Вам у будь-якому випадку важливо, щоб усі були вислухані та могли брати участь у прийнятті рішень. Старі і молоді, чоловіки і жінки та всі меншини. Навіть якщо литовська меншина є однією з найменших в Україні, вона повинна відігравати тут таку ж роль, як і всі інші. Напевно, саме так і було задумано Радою Європи. З Вашої освіти та з Вашого досвіду за кордоном Ви знаєте, що тільки тоді можна досягти успіху, якщо співпрацюють якомога більше людей.

P29 – ГАГАУЗЬКИЙ ДІДУСЬ

Ваша особистість:

Вам 73 роки, своє дитинство Ви провели в Одесі. Що стосується здоров'я, то Ви є досить бадьорим та все ще активним. Адже життя біля моря завжди приносило переваги. У Вас дуже велика сім'я: 5 дітей від двох шлюбів та 12 онуків. У дитинстві Ви завжди мріяли одружитися з литовкою.

За спеціальністю Ви ремісник і досі паралельно з пенсією, якої не вистачає на життя, підробляєте в Людоньках.

Ви належите до старшої генерації гагаузької меншини і знаєте майже все про історію, культуру та традиції гагаузів. Звичайно, Ви також говорите гагаузькою мовою. А це може лише мало хто із представників меншини. І це, у більшості випадків, старші люди.

Ви не належите ні до якої спілки або організації меншини, також тому, що таких є дуже мало. І це дуже шкода! Ви завжди намагались заснувати щось таке, але, на жаль, завжди безуспішно. Для організації потрібно мати більше членів, а саме активних членів. Але у Вашій місцевості таких тільки одиниці. Багато гагаузів живуть у районі навколо Одеси в малих селах і є не дуже мобільними. Тому організувати зустріч не так просто. Ви дуже боїтесь, що через декілька десятиліть в Україні більше не будуть розмовляти гагаузькою мовою і так само буде втрачена культура гагаузів.

Ви є дуже комунікабельним і раді новим знайомствам. Ви також охоче розмовляєте з представниками інших меншин, оскільки так Ви маєте нагоду розповісти іншим щось про гагаузів та таким чином передати культуру далі. Це означає, що Ви завжди багато і охоче говорите, але не дуже уважно слухаєте інших.

Ваші погляди:

Ви використовуєте будь-яку можливість розповісти іншим про важку історію та долю гагаузів. Навіть якщо багато хто Вас вже не слухає, Ви завжди знаходите «жертву» - у більшості випадків когось, хто сидить поруч з Вами. Це сильно заважає іншим, тому що майже неможливо сконцентруватися для того, щоб вирішити важливі питання. Але Вас також дратує, що люди взагалі не цікавляться історією. Що ще тут можна обговорювати?

Вам хотілося б більше звертатися до молоді. Вони повинні стати активнішими, дійсно прислухатися до старших та далі розвивати меншину. Але це не означає, що вони можуть повністю без контролю взяти на себе управління. Всьому свій час! Спочатку нехай чомусь навчаться та подорослішають.

Ваша тактика:

Ви висловлюєтесь за створення Дому національних меншин, тому що він може стати будівлею, в якій можуть бути задокументовані культура, традиції та мова гагаузів. Тому Ви також підтримуєте ідею заснування в цьому Домі Музею культур. Таким чином можна також зберегти культуру для наступних поколінь.

Також Вам хотілося б знайти в Україні більше літератури про гагаузів. Чому не можна опублікувати в Україні кілька книг про історію, культуру та життя гагаузів? Підручники гагаузької мови були б також підходящими. Можливо, щось подібне можна зробити також у Домі національних меншин. Сама меншина в будь-якому випадку є занадто слабкою для цього.

Важливою Ви вважаєте також мовну роботу, тому що мова є важливою складовою культури. Без мови не може існувати жодна меншина. Але є дуже мало таких, які бачать це точно так, як Ви. Тому Вам спочатку потрібно переконати людей, чому це є настільки важливим.

Але що це? Вас знову ніхто не слухає! Тоді Вам просто доведеться говорити голосніше!

Ваша особистість:

Вам 24 роки і Ви вивчаєте право в Людоньках, як Ви завжди про це мріяли. Але з навчанням все складалося не так легко, як Ви думали. Спочатку Ви прийняли рішення навчатися у Греції. Але після кількох семестрів Ви перевелися до України, оскільки у Греції Ви почувалися некомфортно. Гагаузька меншина, на жаль, не визнана у Греції. І Ви, як студент-юрист, не могли цього сприйняти. Ви завжди хотіли захищати власні права. Зараз Ви здобуваєте вищу освіту в невеличкому університеті в Людоньках. Отже, зараз Ви навчаєтесь в Одесі. Тут все функціонує досить добре. Крім того, тут є також досить велика гагаузька меншина. Тому Ви не почуваетесь самотнім і завжди маєте хорошу компанію. Але дуже часто Ви помічаєте, що гагаузи в Україні більше не дбають по-справжньому про свою ідентичність. Молодь вже не так охоче вивчає гагаузьку мову, тому що думає: де ще, крім сім'ї, потрібно її вживати? Та і як можна по-справжньому вчитися, якщо немає підручників? Це потрібно змінити.

Як майбутній адвокат, Ви багато говорите про те, що гагаузи всього світу повинні об'єднуватися. Тільки так можна ефективно боротись за свої права, вважаєте Ви.

Ви також дотримуєтесь думки, що меншина в Україні повинна краще організуватися. Тоді можна було б планувати більше видів діяльності: влаштовувати свята, проводити конференції, мати регулярні зустрічі організації меншини, організовувати мовні курси ...

Ваші погляди:

Ви завжди дуже сміливий і можете легко та чітко формулювати свої думки, а також відстоювати їх. Ви вмієте вести конструктивні діалоги та з усіма добре знаходите спільну мову. Ви також вмієте досить швидко знайти спільне рішення із старшим поколінням, що іншим вдається не так легко. Конфлікти поколінь? Чому вони повинні бути? Можна завжди знайти компроміси! Крім того, старші люди не говорять нічого поганого. Вони мають життєвий досвід. Єдине, чого їм бракує, так це сучасних методів роботи. Але це добре вміє молодь. І тоді всі разом швидше досягнуть мети. Це означає, що співпраця молоді та пенсіонерів має сенс та є раціональною.

Ви не любите сперечатися. Коли обговорення проходить занадто голосно, Ви тримаєтесь осторонь.

Ваша тактика:

Як студент-юрист Ви, звичайно, знаєте Раду Європи найкращим чином! І Ви її дуже цінуєте, тому що у ній мирно збираються так багато держав.

Зараз Рада Європи пропонує унікальну можливість, яка неодмінно повинна бути використана. Дім національних меншин напевно краще організує гагаузів та також одночасно мотивуватиме їх розвивати далі власну організацію меншини.

Ви самі теж готові інвестувати багато часу, зрештою, Ви вже активно задіяні також у роботу організації гагаузької меншини.

Р31 – ГРЕЦЬКА ПЕНСІОНЕРКА

Ваша особистість:

Ви живете у Людоньках та, в принципі, вже давно на пенсії, але продовжуєте працювати в невеличкому університеті в Людоньках професором математики. Вже зараз відпочивати? Це було б занадто рано, Ви ще відчуваєте у собі сили. І Ви, звичайно, також не є старою – Вам всього 75. І як би Ви могли залишити зараз університет? Хто тоді буде викладати? Хорошої наступниці чи наступника Ви не маєте. Це означає, Вам просто потрібно працювати далі.

У вас є сім'я. Чоловік та дві дорослих дочки (50 та 45 років). У Вас також є 10-річна внучка. Вся сім'я живе разом. Будинок, у якому живе багато поколінь – що може бути кращим? Але шкода, вважаєте Ви, що Ваші діти не завжди розуміють, що для них є найкращим. Хоча Ви, як мати, знаєте це. Адже Ви маєте деякий життєвий досвід, то навіщо дітям робити власні помилки!

Ви проводите багато часу зі своєю сім'єю: приготувати їсти, забрати внучку з групи продовженого дня та розподілити завдання між іншими членами сім'ї. Це займає багато часу, якщо одночасно з цим ще і працювати.

Ви дуже самовпевнені та даєте іншим мало можливостей приймати самостійні рішення.

Ваш стиль життя є спокійним і все проходить без великого поспіху. Звичайно, Ви також не можете пропустити жодної з Ваших улюблених телепередач! Ви залишаєте все, коли по телевізору йде наступна серія «Вічного кохання».

Ви охоче спілкуєтеся з родичами, колишніми колегами по роботі, сусідами... Тому у Вас багато знайомих та друзів, а це означає також хороші контакти у багатьох різних сферах.

Ви дуже цікавитесь політикою. Це також одна з тем для зустрічей в організації грецької меншини. Це потрібно обговорювати, все інше поки що нехай зачекає. Тут Ви у хорошій компанії.

Вам подобається читати, Ви любите театр та регулярно відвідуєте православну церкву. Раз на рік Ви здійснюєте паломницькі поїздки по святих місцях в Україні.

У Греції Ви, правда, ще ніколи не були, хоча Ви, звичайно, добре говорите мовою та знаєте все про довгу історію греків в Україні та їхнє значення для розвитку України.

Ваша мудрість притягує людей. Ви вмієте добре порадити, тому люди охоче знову й знову звертаються до Вас.

Ваші погляди:

В організації меншини Ви ще з часу її заснування. Це також означає, що Ви знаєте, що і як повинно бути. Молодь не може вирішувати, як працювати та що робити. Як студенти в університеті, вони намагаються трохи поекспериментувати та завжди пропонують щось нове. Успіху це точно не принесе. Їм спочатку потрібно подорослішати та повчитися від старших.

Проте Ви також не можете інвестувати багато часу у роботу меншини. Коли? У Вас велика сім'я і Ви ще працюєте. Але є багато членів організації меншини, які вже відпочивають на пенсії. Вони і можуть взяти на себе ці завдання.

Ви не любите конфліктів, але вони все рівно часто виникають, коли Ви чуєте заперечення. Ви хочете уникати цих конфліктів, але іноді все ж доводиться сперечатись. Чому люди не завжди відразу розуміють, як буде найкраще?

Ваша тактика:

Навіщо потрібен цей Дім національних меншин? Ви не зовсім це розумієте. Адже є організація грецької меншини і все чудово функціонує. Ви постійно зустрічаєтесь, організовуєте проекти та інші заходи. Потрібно робити більше? Більше просто неможливо. Адже вже і так багато робиться.

Дім національних меншин, напевно, буде виглядати як велика мовна школа. Кожен викладає свою власну мову, і це просто буде робитися під одним дахом. Але мовні курси Ви вважаєте не такими важливими. В Україні не обов'язково говорити грецькою.

Проте Вам вже дуже цікаво, як будуть проходити дискусії. Адже це політика! А політика Вас дуже цікавить, і Ви також добре на ній розумієтесь. Коли мова заходить про політику, Ви охоче берете участь у кожній дискусії. Тому що в кінці кінців завжди йдеться про одне: хто при владі?

Ваша особистість:

Ви молода гречанка. Ви народились 25 років тому у Маріуполі Донецької області. Зараз Ви щасливо проживаєте в Людоньках. Ви ще і сьогодні живете там. Ви хореограф за професією. Мистецтво завжди відіграло роль у Вашому житті, але, перш за все, Ви до нестями любите працювати з дітьми. У Вашій роботі це приносить Вам найбільше задоволення.

Проявляти креативність разом з іншими людьми - нічого кращого за це на світі немає. Коли це трапляється, Ви стаєте по-справжньому емоційною. Ваш настрій постійно змінюється. Люди, що Вас оточують, часто мають проблеми з тим, щоб слідкувати за всіма цими коливаннями. Власне, Ви завжди збуджена. Також Ви любите коментувати всі події навколо себе.

Коли Ви це робите, Ви також часто несамовито жестикулюєте. Ваше тіло завжди в русі. Іншим людям це часто заважає. Тому інші люди часто просять Вас заспокоїтися, хоча б на короткий час. Але Вам це рідко вдається.

На жаль, у Вас немає великої родини. Ваші батьки зараз у Греції, а на власне приватне життя у Вас просто бракує часу. Постійно потрібно щось організовувати, наприклад, концерти. Тому іноді Ви вже відчуваєте страх перед самотністю. Можливо, це також є причиною того, що Ви робите одночасно багато справ. Оскільки Ви всюди активно задіяні, Ви часто буваєте у центрі уваги. Це подобається Вам, тому що, яке визнання може бути кращим, ніж визнання у зв'язку з успіхом?

До цього моменту Ви лише час від часу мали справу з організацією меншини. Перш за все тоді, коли йшлося про якийсь мистецький проект. Ви не є членом організації. Та це і було б занадто нудним для Вас, вважаєте Ви. Мовою Ви говорите, скоріше, погано. З Вашими батьками Ви завжди говорите українською.

Ваші погляди:

Ви завжди готові представити власну думку і при цьому, перш за все, також не боїтеся її висловлювати. Якщо хтось Вам суперечить, це теж не так і погано, тому що Ви завжди знаходите аргументи і завжди маєте що сказати з будь-якого питання. Часто Ви робите це дуже емоційно. А навіщо стримуватися?

Як молода жінка, Ви відчуваєте в собі багато сил для того, щоб багато чого змінити. Традиційний стиль роботи в організації меншини тепер вже не «в тренді». Одним авторитетом сьогодні вже нічого не можна досягнути, потрібні свіжі ідеї. Це те, що має значення!

Але Ви дотримуєтесь думки, що всі члени організації повинні рівноправно брати участь в управлінні. Тільки так, на Вашу думку, греки і Ви особисто зможуть відігравати важливу роль.

Що стосується питання мови, то Ви вважаєте, що хоча це і добре, коли якомога більше членів меншини говорять грецькою, але примушувати нікого не можна і не потрібно.

Ви завжди дуже прогресивна та намагаєтесь при цьому об'єднувати інших людей та створювати коаліції, охоче також за межами власної меншини.

Ваша тактика:

Ідею Ради Європи Ви вважаєте дійсно класною! Але при цьому потрібно думати про прогресивну молодь, яка повинна взяти на себе управління. Ви готові співпрацювати через власні ідеї, а також охоче допомагаєте всюди, де Ви потрібні.

Звичайно, мистецтво повинно відігравати важливу роль. Напевно, так думають також і члени інших меншин! Шукайте союзників. Адже мистецтво може бути чудовим містком!

Ваша особистість:

Ви архітектор за професією. Але вже протягом 20 років Ви працюєте у сфері продажів. Раніше Ви продавали м'ясо на ринку, потім працювали менеджером у магазині. Зараз Ви - комерційний директор маленького магазину в Людоньках. Також у Вас є 2 найнятих працівники. Ви, напевно, є талановитим продавцем. Ви вмієте добре консультувати і є відкритою, надійною та переконливою людиною. Клієнти дуже Вас люблять і часто навіть розповідають Вам про свої власні проблеми та про своє приватне життя. Ви вмієте тримати слово та завжди робити те, що пообіцяли.

Вам подобається хороша компанія, а також Ви любите дрібнички. Достатньо приготувати лише чебуреки та салат - і для Вас це вже свято. Ви задоволені простими речами. Цьому Вас навчило життя, яке також не завжди було простим.

Політикою Ви не цікавитесь. І владні ігри Вас також не цікавлять. Ви не можете терпіти, коли люди плетуть інтриги лише для того, щоб отримати владу. Також саме тому Ви до цього часу трималися подалі від організації грецької меншини. Там завжди йдеться лише про те, хто більше за всіх має авторитету, принаймні, у Вас таке враження.

Але це не означає, що Ви не цікавитесь походженням своєї сім'ї. Ще багато років тому Ви побували в Греції і відвідали регіон навколо Дельфи, з якого нібито з самого початку походить Ваша родина. А також Ви намагалися якомога краще вивчити мову. І це вдалося Вам досить добре, вважаєте Ви. Принаймні, Ви могли досить добре порозумітися під час Вашої останньої відпустки в Греції минулого року. Ви знаєте, що у цьому має деяку перевагу перед більшістю членів меншини, тому що багато з них не говорять грецькою, а також ще ніколи не були в Греції.

Ваші погляди:

Ви вважаєте, що люди повинні бути більше задоволеними своїм життям. Назагал. В Україні нікому не доводиться голодувати. Та і меншинам живеться також досить добре. У світі є багато країн, в яких меншини дійсно пригнічуються. В Україні з Вами такого взагалі не буває. Навпаки, люди вважають це навіть досить захоплюючим, коли Ви розповідаєте, що Ваша родина з самого початку походить з Греції.

Ви добре влаштувалися у житті. Але тільки завдяки тому, що Ви завжди були гнучким та постійно адаптувалися до нових ситуацій. Не можна зупинитися, потрібно приймати світ таким, яким він є. Якщо умови змінюються, людина також повинна підлаштовуватись, вважаєте Ви.

Ваша тактика:

Ідею Ради Європи Ви вважаєте чудовою! Співпраця і взаєморозуміння завжди краще, ніж не працювати і не говорити один з одним.

Ви також можете добре собі уявити, як будете задіяні у роботі Дому національних меншин. Але про те, що точно Ви там могли б робити, Вам ще потрібно подумати. Це залежить також від того, що там має відбуватися. Ви вважаєте, що ідеї не повинні бути занадто складними. Просте часто буває найкращим.

Принципово Ви вважаєте, що всі повинні бути задіяні рівноправно. Ніхто не повинен самостійно приймати рішення. Якщо хтось буде намагатися таке зробити, Вас це розлютить!

Що Ви ще також не любите, так це коли люди є негнучкими. Не можна завжди наполягати лише на старому, потрібно приймати виклик нового часу. Тільки тоді можна бути успішним. Цього Вам також не вистачає, наприклад, в організаціях грецької меншини. Там перш за все говорять про те, як було

раніше. Але так не можна створити майбутнє. Тому Ви розглядаєте Дім національних меншин також як великий шанс змінити стан речей.

Ваша особистість:

У свої 48 років Ви вже досить довгий час працюєте водієм автобуса. Народились Ви неподалік Людоньок, де й прожили все своє життя. Але, тим не менше, за ініціативою Ваших батьків, Ви познайомилися з батьківщиною Вашої родини - Грецією. Тому що, коли Ви ходили до школи, існувала програма, у рамках якої Ви брали участь в учнівському обміні з Грецією.

Сьогодні у Вас є власна сім'я – крім дружини, Ви маєте 16-річного сина та 3-річну дочку. Ви є беззаперечним главою Вашої маленької сім'ї. Найважливіші рішення Ви приймаєте самі. Ваші діти люблять Вас понад усе. Звичайно, також тому, що у Вас для них завжди є наготові солодощі, іграшка або інший маленький подарунок.

Чужі люди Вас дуже поважають. Імовірно, це через те, що Ви завжди добре одягаєтесь та виглядаєте доглянутим. Крім того, під час поїздок автобусом, Ви слухаєте не народну музику, а сучасний поп. З Вашими пасажирами Ви завжди надзвичайно ввічливий та уважний. Ви взагалі не можете терпіти, коли хтось не ввічливий.

Але у Вас є також одна досить дика, буйна сторона. Коли Ви знаходитесь не на виду, Ви насолоджуєтесь дискотекою та алкоголем, хорошою компанією та багатогодинними роздумами про все на світі. Іноді це приводить також до конфліктів з Вашою родиною!

Але одну пристрасть Ви поділяєте з ними, а саме – приготування їжі. Мало людей вміють робити це так добре як Ви. Але Ви не часто збираєтесь на це з силами. Лише коли Ви дійсно маєте натхнення та бажання. У Вас і так немає відчуття обов'язку організовувати свій вільний час, цього Вам достатньо у Вашій професії.

У заходах організації грецької меншини Ви взагалі не берете участі. Вас це не цікавить. Вам все рівно абсолютно байдуже, якої національності люди, які поряд з Вами. З друзями Ви повинні мати спільні інтереси. І тоді байдуже, греки вони чи ні.

Ваші погляди:

Сама робота Вашої власної меншини Вас не особливо цікавить, іноді Ви навіть вважаєте її шкідливою. І що з цього вийде, коли всі меншини співпрацюватимуть? Чи не можна було б це все поступово облишити? Яку роль грає те, хто звідки походить? Адже всі разом живуть в Україні.

Чого Ви взагалі не любите, так це коли Вас обмежують у Вашій свободі. Ви хочете робити тільки те, що Вам приносить задоволення. У Вашій сім'ї це виходить досить добре, тому що там Вас сприймають як шефа. Але так повинно бути і в інших місцях. Що Ви також дуже не любите, так це коли жінки прагнуть бути на першому плані. У цьому у Вас абсолютно традиційні погляди. Рішення повинні приймати чоловіки.

Але в інших моментах Ви зовсім не таких традиційних поглядів. Ви вважаєте, що по життю потрібно йти відкритим до нового. Постійно лише оглядатися на те, що було раніше? Цього Вам недостатньо, і Ви також не хочете терпіти таких людей.

Ваша тактика:

Ви тут тільки тому, що Вас про це попросили. Якби Ви не прийшли, Ви б могли втратити значну частину поваги до Вас.

Але якщо Ви вже тут, то можна і послухати про що йде мова. Може все-таки тут з'явиться щось і для Вас?

Ви нікому не бажаєте нічого поганого і, звичайно, Ви можете втратити добре ім'я. Тому про те, щоб діяти відкрито конфронтативно, звичайно, не може бути мови. Але всюди, де трапляється нагода, Ви відкрито говорите про свої сумніви. Можливо, так можна чогось досягнути. В будь-якому випадку про те, щоб самому проявляти активність, для Вас не може бути мови. Хіба що лише тоді, коли Ви самі зможете отримати від цього вигоду. Адже, якщо буде потрібен водій автобуса, то Ви перший, кого потрібно запитати, вважаєте Ви. Зрештою, Ви були тут з самого початку!

Р35 – БОЛГАРСЬКИЙ СТУДЕНТ

Ваша особистість:

Ви є студентом і вивчаєте економіку в університеті в Людоньках.

Ви не говорите болгарською, але Ви знаєте деякі слова та традиції, тому що Ваша бабуся багато про це розповідала. Проте для Вас ці традиції не дуже важливі, а скоріше є чимось таким, як фольклор в музеї. Ви не вважаєте, що вони ще мають багато спільного з реальністю.

Після навчання Ви найбільше хотіли б виїхати до Болгарії, тому що там Ви очікуєте отримати кращі шанси, ніж в Україні. А з Вашими болгарськими предками також, імовірно, не дуже важко отримати болгарський паспорт. Ви вже багато разів чули, як люди говорили про це.

Ви дуже допитлива людина, і Вам подобається розповідати анекдоти. Але Ви також охоче слухаєте, коли інші розповідають свої історії.

Ви не є членом організації меншини, оскільки вона Вам не знайома. Ви також не цікавитесь релігією. Власне, Ви нікому не розповідаєте, що Ви болгарин, тому що Ви не вважаєте це важливим. Вас не виховували по-болгарськи і також Ви не відчуваєте себе болгариним. Ви почуваєте себе скоріше «громадянином світу».

Ваші погляди:

Ви вважаєте, що кожна людина повинна сама вирішувати, як вона хоче жити. Тут ніхто ні в чій справі не повинен втручатися. Свобода є для Вас великим благом. Ви вважаєте, що сьогодні світ відкритий людям. Потрібно лише скористатися шансом.

Крім того, Ви вважаєте, що потрібно орієнтуватися на реальність. Це нічого не дасть, якщо весь час лише озиратися в минуле. Тому що жити потрібно сьогодні. Ви любите слухати, коли старші люди розповідають про минуле, так, як Ви завжди охоче слухали свою бабуся. Але на це не можна орієнтуватися у своєму житті. Тим більше, що і життя в Україні не найкраще. Тому Ви й хотіли б виїхати до Болгарії. Звичайно, меншинам зараз живеться краще, ніж за часів Радянського Союзу. Але Ви можете зрозуміти кожного, хто використовує свій шанс і виїжджає.

Ваша тактика:

Ідею Ради Європи Ви вважаєте класною. Наступного місяця Ви також поїдете зі своєю студентською групою до Страсбурга та відвідаєте там Раду Європи. Це було заплановано вже давно, але тепер Ви ще більше радієте цьому! Сьогодні Ви також тут тому, що знаєте Раду Європи, а не тому, що Ви маєте багато спільного з болгарською чи іншими меншинами.

Комунікацію Ви вважаєте завжди важливою, тому що тільки так можна добре жити разом в суспільстві, яке складається зі стількох багатьох народів, як це є в Україні. Адже їх, кажуть, є понад 100. Круто! Однак Ви небагато знаєте про це. Але Вам цікаво познайомитися з іншими.

Для Дому національних меншин, напевно, можна разом розробити багато класних ідей. Але у Вас є погане передчуття, що для більшості буде важливим, щоб їхня власна меншина отримала найбільший шматок пирога. Але так не повинно бути, вважаєте Ви. Адже у Раді Європи всі також співпрацюють рівноправно. Окрім того, було б важливо, щоб не йшлося лише про старі традиції. Коли Ви озираетесь навколо у цьому приміщенні, Ви бачите дуже багато старих людей, які, мабуть,

захочуть зробити це основним пунктом. Але до цього не повинно дійти, тому що тоді все це не має сенсу. Потрібно жити тут і сьогодні!

Ваша особистість:

Вам 45 років. Ви одружений і маєте 2 дітей. Ви любите власну сім'ю та дітей. Найважливішими для Вас є успіхи дітей. Ви всім охоче розповідаєте про це. Чому, власне, люди ніколи не слухають, коли Ви розповідаєте, як добре Ваш син грає у футбол? Ну, тому що вони просто заздрять.

Ви є високоосвіченою людиною і працюєте керівником відділу у міській адміністрації Людоньок. Оскільки там Ви несете велику відповідальність, Ви завжди дуже чітко слідкуєте за пунктуальністю та порядком.

Ви живете у своєму власному ритмі життя і не любите, коли хтось хоче це змінити. Ви ненавидите, коли хтось заважає Вашому ритму. Ви дуже високо цінуєте свій вільний час. Цей час Ви любите проводити із сім'єю. Проте, це трапляється не кожного тижня. Часто в цьому винні відрядження. Оскільки Ви настільки зайнятий, у Вас немає так багато часу для організації болгарської меншини. Але допомогти порадою – завжди охоче.

Ви педантичний та заощадливий. Через це Ваші знайомі іноді Вас висміюють. Ви заощаджуєте навіть папір і пишите на ньому стільки, скільки це можливо. Членські внески до організації болгарської меншини Ви також не хотіли б платити.

Ви переконані, що готувати їсти, власне, повинні жінки. Але Ви досить охоче готуєте самі свої улюблені страви. Вам подобається, коли за це Вас також хвалять.

Ви вільно говорите болгарською, англійською, російською та українською мовами.

Ваші погляди:

Ваші поради завжди корисні. На жаль, Ви тільки зрідка можете активно допомагати, тому що у Вас, власне кажучи, зовсім немає часу. Але організація болгарської меншини дуже цінує Ваші поради. Тут у Вас дуже багато друзів, хоча Ви взагалі не є членом організації. У Вас завжди є спільні теми. Тут можна добре відпочити, говорити болгарською та просто добре почуватися. Але це не повинно тривати занадто довго! У Вашому житті все сплановано.

Ваша тактика:

Ініціативу Ради Європи Ви вважаєте дуже хорошою. Це завжди було необхідним для того, щоб об'єднати меншини. Тепер є шанс розповісти про болгарську меншину більшій частині суспільства та іншим меншинам.

Ви охоче допомагаєте під час створення концепції. У Вас також є багатий досвід у цій сфері, оскільки Ви вже протягом багатьох років працюєте у міській адміністрації. В офіційних паперах ви добре розбираєтеся.

Але дещо Вам не подобається: спільне управління. Як всі меншини можуть одночасно взяти на себе управління? Тут буде важко уникнути конфліктів. Тим більше, тут за столом сидять деякі, кого Ви взагалі не вважаєте здатними на щось подібне. Деякі меншини настільки малі (наприклад, литовці), що для них організація такого великого Дому була б занадто великим навантаженням. А гагаузи ж взагалі не мають справжніх організацій, якщо Вас правильно інформували. Про ромів тут, звичайно, взагалі можна не говорити. Ви знову і знову ставите це питання. Цього не варто забувати! Тому що, це Ви також знаєте з досвіду: важливими є чіткі ієрархії. Зрештою, хтось має бути відповідальним.

Ви б охоче висунули свою кандидатуру на посаду голови Дому національних меншин. Ви впевнені, що лише такий досвідчений чиновник як Ви може вирішити ці проблеми, які, на Вашу думку,

звичайно будуть з'являтися. Якби Ви мали відповідальну посаду, то Ви б знайшли для неї час. Ваші хороші знання мов напевне стануть Вам при цьому в нагоді.

Ваша особистість:

У свої якраз 60 років Ви є досить активною пенсіонеркою. Свій час Ви проводите в колі своєї великої родини та своїх численних друзів у болгарському середовищі в Людоньках. І це також прекрасно для Вас, тому що немає нікого, для кого б сім'я значила більше, ніж для Вас!

Самі тільки Ваші 11 онуків – для Вас просто немає нічого кращого. Коли вони всі приходять у гості, стає голосно та неспокійно, але разом з цим - це також завжди шумне свято. Хіба є краща можливість проводити свій час? Ви любите свою сім'ю дійсно так, як ніщо інше в світі.

Життя повинно бути затишним, вважаєте Ви. І Ви робите все для того, щоб Ваше життя саме таким і залишалось. Для цього підходять Ваші традиційні уявлення про сім'ю та гендерні ролі. Жінки повинні бути домогосподарками, а чоловіки – шефами. У Вашому шлюбі Вам це також ніколи не заважало. Ви ніколи не хотіли, щоб було по-іншому. Зрештою, домашня робота приносить Вам також радість. Ніхто не може так добре готувати банош як Ви! Це Вам підтвердить все село.

Те, що Ви можете говорити зі своїми сусідами болгарською, полегшує для Вас справу. При цьому також нікого не збиває з пантелику, якщо Ви киваєте, але, власне кажучи, хочете сказати цим «ні». Але, якщо Ви постараетесь, то зможете досить добре пристосуватися. Ви все ж таки говорите також російською та українською мовами.

Ваші погляди:

Ви задоволені своїм життям і вважаєте, що інші члени болгарської меншини також повинні бути задоволеними. Адже до Болгарії легко поїхати і є тісні контакти з Болгарією. Ви взагалі не можете зрозуміти, коли інші бувають незадоволеними. Це, власне, стосується також і членів інших меншин. Хіба тільки, мабуть, якщо не брати до уваги ромів. Нехай всі лише згадають часи в Радянському Союзі ... тоді вони знову зрозуміють, як добре їм живеться.

Сьогодні кожен може жити затишним життям у колі своєї сім'ї. Саме це Ви і робите. А той, хто скаржиться, нехай спочатку подивиться на себе і займеться своїми справами.

Ваша тактика:

Хоча для Вас особисто це все є цікавим, але Ви дуже стримано та ощадливо витрачаєте свої власні сили. Робити внесок – так, брати участь – так, але ніколи не надриватися. Ні, так не годиться. Братися за роботу так, як Ви це робили раніше, тепер нехай це роблять молоді. Адже вони знають, як має бути. Коли вони мають гарні ідеї, можна дозволити їм працювати. Але добре, якщо Вас запитують про Ваші чудові страви або той чи інший рецепт, Вам, мабуть, теж було б важко сказати «ні». А болгарську мову Ви, можливо, також могли б викладати.

Членів інших меншин Ви ще ніколи не бачили. Але, хто знає, можливо є також інші жінки, які думають як Ви та мають схожі інтереси. Спробуйте дізнатися про це.

Що Ви взагалі не любите, так це, коли традиційний порядок ставиться з ніг на голову. Адже чоловіки є природними керівниками, тому Вам взагалі не подобається, коли жінки так сильно лізуть на передній план. Це Ви також говорите абсолютно чітко. Наприклад, ця начальниця поліції Вам взагалі не подобається. Адже це не для жінок! А вона ще й до того ж, нібито, член болгарської меншини. Ви не можете в це повірити, тому що вона ж взагалі не говорить болгарською.

Ваша особистість:

Ви 30-річна, незаміжня жінка. Не зважаючи на молодий вік, Ви вже зробили хорошу кар'єру. Ви є начальником поліцейського відділку в Людоньках. Кожен поважає Вас і те, що така молода жінка може так добре досягнути успіху.

Але для цього потрібні також деякі зусилля. Ви приділяєте багато уваги тому, щоб бути здоровою. Крім правильного харчування, це пояснюється також тим, що Ви багато займаєтесь йогою. Результатом всього цього є те, що Ви маєте дуже елегантний вигляд – доглянута, освічена та красива.

Тому було б дуже доречно, якби Ви, власне кажучи, пошвидше вийшли заміж. Але Ваші запити дуже високі. Ваш чоловік повинен бути таким же симпатичним, розумним та красивим, як Ви, а якби у нього було достатньо грошей, то це теж було б непогано. На жаль, такі чоловіки зустрічаються не часто.

У болгарській меншині Ви, власне, не є активною. Ви рідко наголошуєте на тому, що Ви болгарка. Мовою Ви також не говорите. Хоча іноді Ви ще буваєте у селі в родичів, тому можете трохи зрозуміти, про що йдеться. Але все це є для Вас все ж, швидше, чужим. Адже ми всі, власне кажучи, є українцями, не важливо, звідки ми походимо, вважаєте Ви. Важливо не те, звідки ти походиш, а те, куди ти хочеш.

Ваші погляди:

Як молода жінка, Ви відчуваєте в собі багато сил для того, щоб багато чого змінити. Традиційний стиль роботи в організації меншини зараз вже не «в тренді». Одним авторитетом сьогодні вже більш нічого не досягнеш, потрібні свіжі ідеї. Це те, що має значення!

Ви ставите під сумнів не лише «Як?», але і «Чи?». Сама робота Вашої власної меншини Вас не особливо цікавить, іноді Ви навіть вважаєте її шкідливою. Чи не можна було б все це поступово облишити?

Але Ви вважаєте, що всі члени організації повинні рівноправно брати участь в управлінні. Болгарська ж мова Вам, навпаки, є абсолютно байдужою. Нікого не можна і не слід примушувати говорити якоюсь мовою. Ви завжди дуже прогресивна і намагаєтесь при цьому об'єднувати людей і створювати коаліції, охоче також за межами власної меншини.

Ваша тактика:

На ці збори Ви прийшли тільки тому, що Вас про це попросили. І як начальник поліції Ви, звичайно, не могли сказати «ні», тому що люди цього, мабуть, не зрозуміли б.

Звичайно, Ви вже чули про Раду Європи, тому що одного разу Ви брали участь у програмі обміну для поліцейських з іншими країнами, яка підтримувалася Радою Європи. Це був хороший час і це також допомогло Вам вирости професійно.

Ви нікому не бажаєте нічого поганого і, звичайно, Ви можете втратити добре ім'я. Тому про те, щоб діяти відкрито конфронтативно, звичайно, не може бути мови. Але всюди, де трапляється нагода, Ви відкрито говорите про свої сумніви. Можливо, так можна чогось досягнути.

Проте, коли Ви подивитесь на декого в цьому приміщенні, то стаєте дуже скептичною щодо того, чи з цього щось вийде. Дехто з них фігурує також у Ваших справах ... отже, потрібно бути обережною!

Короткі тексти про національні меншини в Україні

Згідно різних офіційних даних, у тому числі останнього українського перепису населення 2001 року, в Україні проживає приблизно 33 000¹ німців. Проте представники меншини виходять з того, що невідома кількість осіб з німецьким корінням внаслідок репресій у минулому продовжує замовчувати своє справжнє походження, і тому їх кількість фактично є більшою.

Багато сімей лише після здобуття Україною незалежності офіційно підтвердили власну приналежність до німецької меншини. Інші ж емігрували до Німеччини як пізні переселенці. За офіційними німецькими даними з 1992 по 2015 рік було 43 027 пізніх переселенців з України.

На запрошення російської цариці, починаючи з 18-го століття, багато німців поселилося на території сьогodнішньої України, вони повинні були допомогти у розвитку торгівлі, ремесла та сільського господарства. З початком другої світової війни приблизно половина з 880 000 проживаючих тут німців була депортована Червоною Армією, інша частина втекла до Німеччини або була туди переселена. Багато переселенців та втікачів після закінчення війни були схоплені в Німеччині, видані Радянському Союзу, а також вислані у східні регіони Радянського Союзу. Аж до 1970-х років вислані німці більше не могли повернутися до України. Та і пізніше цим німцям це вдавалося тільки у поодиноких випадках. Більша частина німецької меншини, яка проживає сьогодні в Україні, переселилася сюди лише після здобуття Україною незалежності. Лише невелика частина з них говорить німецькою як другою рідною мовою, багато хто не говорить нею взагалі, або лише починає вивчати німецьку, частково у зв'язку з планами щодо виїзду за кордон.

Німецька меншина об'єдналася в понад 130 організацій та спілок для того, щоб зберегти свою культуру та виразити свої політичні бажання. Головною організацією є Рада німців України (РНУ).

Організації німецької меншини користуються регулярною та широкою фінансовою підтримкою німецького уряду, завдяки чому у більш ніж 60 містах і селах можуть утримуватися німецькі центри зустрічей.

Інтеграція в українське суспільство є хорошою, про конфлікти практично нічого невідомо. Організації німецької меншини здебільшого добре співпрацюють з іншими організаціями меншин та українськими організаціями. Члени німецької меншини на території колишнього Радянського Союзу належать до різних релігійних угруповань (лютеранського, римо-католицького, менонітського та баптистського)².

Україною та Німеччиною у 2017-2018 навчальному році буде організовано Рік німецької мови в Україні та Рік української мови у Німеччині, що пов'язано з 25-річним ювілеєм дипломатичних відносин між обома країнами.

¹ Див. тж. GIZ (Deutsche Gesellschaft für internationale Zusammenarbeit) 2016, <https://www.giz.de/de/weltweit/21312.html>

² Див. Kiel, Svetlana, *Wie deutsch sind Russlanddeutsche?*, Eine empirische Studie, Münster 2009, S.20.

Згідно офіційних даних останнього українського перепису населення 2001 року в Україні проживає приблизно 144 000 поляків, більшість з них – у західних регіонах країни.

Оскільки частини (насамперед Західної) України впродовж століть неодноразово перебували під польським пануванням, особливо на цих територіях частка польського населення була традиційно досить великою. З 1921 по 1939 рік в Україні проживало біля 3 млн. поляків. Як наслідок масової радянської депортації частини польського населення до Сибіру, а також етнічної чистки, що проводилася українськими націоналістами (наприклад, «Волинської різні»), частка населення етнічних поляків з початком Другої світової війни різко зменшилася. Скорочення чисельності населення продовжувалося також і після Другої світової війни.

Лише невелика частина сьогodнішніх членів польської меншини розмовляє польською мовою як рідною. Однак близькість між польською та українською мовами сприяють розумінню, до того ж в українській мові є немало полонізмів.

Польська меншина в Україні користується деякими перевагами. Як практичний приклад можна розглядати, так звану «Карту поляка». Станом на кінець 2012 року її було видано близько 46 000 одиниць. Ця карта функціонує як польське посвідчення особи та підтверджує приналежність до польського народу. Її власники можуть безкоштовно отримати мультівізу для подорожей до Польщі. Вони мають право працювати у Польщі без додаткового дозволу на працю та створювати власний бізнес нарівні з польськими громадянами. Карта також дозволяє безкоштовно навчатися у Польщі, відвідувати музеї та користуватися рядом інших пільг. З 2016 року полегшено процедуру поселення у Польщі та отримання польського громадянства³. Ці чинники сприяють почуттю визнання та приналежності у західній сусідній країні.

Польська меншина в Україні є дуже добре організованою. Існує багато десятків різноманітних організацій, які плекають польську мову та культуру. Вони також виступають на захист інтересів меншини на політичному рівні.

Завдяки географічній близькості, але насамперед завдяки історичним зв'язкам із Польщею, багато польських туристів приїжджає до України. Особливо популярним є місто Лемберг, сьогodнішній Львів.

Польська меншина сама вважає себе добре інтегрованою в українське суспільство, про великі конфлікти нічого не відомо. Більшість членів польської меншини є католиками. Організації польської меншини здебільшого добре співпрацюють з іншими організаціями меншин та українськими установами.

У 2004 році відбувся останній Рік польської культури під гаслом «Україна та Польща разом в Європі», який залишився в пам'яті до сьогodнішніх днів.

---

³ Ministerstwo Spraw Zagranicznych Warszawa 2016, див.: http://www.msz.gov.pl/pl/polityka_zagraniczna/polonia/karta_polaka/

Під час перепису населення 2001 року 104 000 чоловік вказали, що вони є євреями. Проте представники меншини виходять з того, що з причини дискримінації та репресій у минулому багато людей з єврейським корінням замовчують своє походження і тому фактичні показники могли б бути вищими. Згідно даних радянського перепису населення 1989 року єврейська меншина була другою за величиною в Україні.⁴ Європейський Єврейський Конгрес виходить на даний час із кількості від 360 000 до 400 000 євреїв в Україні.

Історія євреїв в Україні сягає далеко у минуле, імовірно аж у 10-те століття. Міграційні переміщення з Європи відомі з часів пізнього середньовіччя.⁵ Поряд з часами гарного положення та сприйняття у суспільстві, знову й знову траплялися також періоди переслідування євреїв, за якими слідували регулярні великі хвилі еміграції. На початок Другої світової війни єврейське населення в Україні складало за оцінками близько 2,8 млн. євреїв.

По мірі просування німецького Вермахту почалися масові розстріли єврейських співгромадян. Одна із найжахливіших подій відбулася 29 та 30 вересня 1941 року у Бабиному Яру на околиці Києва, де було вбито більш ніж 33 000 єврейських жителів Києва. З 1941 по 1943 рр. по всій Україні було знищено велику частину єврейського населення - до 1,5 мільйона чоловік.⁶

У 1959 році в Україні ще проживало 840 300 євреїв (приблизно два відсотки від загального населення), більшість у Києві, Одесі та Чернівцях. Починаючи з 1970-х років Ізраїль докладав політичних зусиль для виїзду людей єврейської національності з Радянського Союзу. В рамках налагоджених програм багато людей залишили радянську Україну, виїхавши до Ізраїлю, Німеччини та США. Еміграція посилилася ще раз із початком перебудови у Радянському Союзі у кінці 1980-х років.

Єврейська меншина в Україні вже давно є дуже добре організованою. У 1988 році було засновано першу незалежну єврейську організацію в Українській Радянській Республіці. Сьогодні існує велика кількість шкіл, синагоги, театри, засоби масової інформації та культурні і релігійні об'єднання. Окремі спілки належать дорізних головних організацій, які об'єднані в «Єврейську конфедерацію України».

Організації єврейської меншини в Україні користуються, як і деякі інші меншини, регулярною фінансовою підтримкою з-за кордону, насамперед з Ізраїлю, а також з США.

---

⁴ Besters-Dilger, Juline (Hg.), Die Ukraine in Europa. Aktuelle Lage, Hintergründe und Perspektiven, Wien 2013, S.294.

⁵ Kappeler Andreas, Geschichte der Ukraine, hg. v. Bundeszentrale für politische Bildung, Bonn 2013. Поп.: <http://www.bpb.de/izpb/209719/geschichte-der-ukraine-im-ueberblick?p=all>

⁶ Див. Kappeler там же.

Єврейська меншина вважається добре інтегрованою у суспільство.

В українському місті Умань похований єврейський раббі Нахман. Таким чином, Україна стала місцем паломництва євреїв-хасидів. За оцінками, щорічно до Умані приїжджають близько 30 000 євреїв з усього світу.

Згідно офіційних даних останнього українського перепису населення 2001 року в Україні проживає приблизно 100 000 вірмен, інші джерела говорять про близько 99 000.⁷ До цього ще потрібно додати багатьох трудових мігрантів із Республіки Вірменія. З часів розпаду Радянського Союзу вірменське населення в Україні збільшилося майже вдвоє, насамперед через те, що багато вірмен переїхало до України через політичну та економічну нестабільність у Кавказькому регіоні.

Історія вірмен в Україні сягає 11-го століття, коли напади турків-сельджуків призвели до великих хвиль еміграції з Вірменії на територію сьогодношньої України. Протягом століть вірмени мали хороше положення і часто належали до заможних верств населення в Україні. Вірменські купці були визнаними посередниками у торгівлі України та Польщі з Туреччиною та Персією. Під час Другої світової війни велика частина вірменського населення, як і інші меншини, була депортована і змогла повернутися лише у 60-х роках.

Вірмени розмовляють переважно російською та українською мовами, вірменська мова часто губиться у змішаних родинних зв'язках – це призводить до того, що вірменське коріння та традиції також значною мірою відійшли на другий план. За повідомленнями з меншини, лише близько 50% членів меншини говорять вірменською, у фаховій літературі це часто описують терміном «адаптований».⁸

Вірменська меншина в Україні є добре організованою. Існує багато організацій, які плакають вірменську мову та культуру, а також виступають на захист інтересів меншини на політичному рівні.

Члени вірменської меншини належать до вірменської східної православної церкви, а саме до Вірменської Апостольської Церкви. В Україні вона організована у два католикти – один для України і один для Києва. Центром є Лемберг (Львів), у якому з 1364 року також розташована резиденція вірменського єпископа.⁹ Поряд з цим до 1917 року важливим був харківський регіон, де проживало біля 75% вірмен.¹⁰

Меншина активно підтримується з боку Вірменії, проте насамперед ідейно та менше у фінансовому плані.

Члени вірменської меншини вважаються добре інтегрованими, про конфлікти з більшою частиною суспільства нічого не відомо.

---

⁷ Enzyklopädie des Europäischen Ostens (EEO), hg. v. Alpen-Adria-Universität Klagenfurt, Поп.: <http://www.eeo.uni-klu.ac.at>

⁸ Там же.

⁹ Там же.

¹⁰ Erkingler, Tamara, Die armenische Diaspora im vorrevolutionären Russland, Diplomarbeit Universität Wien, 2010, S.219.

Згідно офіційних даних останнього українського перепису населення 2001 року в Україні проживає приблизно 248 200 кримських татар, їх домом (знову) є насамперед півострів Крим.

Кримські татари – це тюркський народ із власною мовою, яку з граматичної точки зору відносять до тюркської мовної сім'ї.

Згідно однієї із теорій кримські татари є нащадками різних груп народностей, які проживали в Криму або завойовували його (монголи, хазари, греки, іранці, гуни, болгари, половці). Згідно іншої теорії кримські татари є нащадками кипчаків, які в ході монгольських завоювань у 13-му столітті осіли в Криму.

У 1944 році за наказом Сталіна більшість кримських татар було депортовано до Центральної Азії та Сибіру. Починаючи з 60-х років, кримські татари виступали за повернення на свою батьківщину та відновлення своєї республіки. Тому серед політичних в'язнів Радянського Союзу їх чисельність була досить великою. Лише у 1989 році, за часів правління Горбачова, вони змогли знову повернутися до Криму, навіть якщо і не у свої споконвічні райони поселення. Проте більш серйозною, ніж дискримінуючі умови поселення, була ворожість населення, яке за цей час стало в Криму місцевим. До сьогодні цей конфлікт не розв'язано. До теперішнього часу з депортації повернулося близько 266 000 татар. У 1992 р. кримськотатарська мова була оголошена третьою регіональною офіційною мовою півострова. З початку російської анексії Криму у 2014 році багато кримських татар знову залишили півострів. Немало з них виступають тепер з території материкової України за свої інтереси в Криму.¹¹

Кримськотатарська меншина має багато організацій, які виступають за охорону та збереження культури, серед інших – багато культурних центрів у Центральній та Південній Україні. Вони активно підтримуються, у тому числі фінансово, з боку Туреччини.

Мова використовується, також нею вдома розмовляють як рідною. Серед молоді мова в останні роки знову набула більшої популярності.

Кримські татари є переважно мусульманами.

Члени кримськотатарської меншини вважаються загалом добре інтегрованими, проте відомими є конфлікти з більшою частиною суспільства на півострові. Насамперед, після повернення на споконвічні місця проживання мали місце конфлікти з теперішніми мешканцями нерухомості. Великі групи діаспори проживають в Узбекистані, Росії та Туреччині.

---

¹¹ Див. Frankfurter Allgemeine Zeitung, 6.9.2015. http://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/europa/ukrainische-tataren-gleichschaltung-auf-der-krim-13778561.html?printPagedArticle=true#pageIndex_0

Міжнародне символічне значення для України мала у 2016 році перемога кримськотатарської співачки Джамали на пісенному конкурсі Євробачення. Вона зробила долю та драматичну історію кримських татар відомими на всю Європу.

Згідно офіційних даних останнього українського перепису населення 2001 року в Україні проживають приблизно 48 000 ромів. Проте представники меншини виходять з того, що через страх перед дискримінацією та репресіями багато ромів не визнають офіційно своє походження і тому їхня фактична кількість є більшою.¹³ Інші оцінки виходять з кількості від 150 000 до 500 000 членів.¹⁴ Приблизно третина з них проживає на Закарпатті, на крайньому заході України, інші великі місця поселення розташовані в Одеській та Черкаській областях.

Як і у більшості країн Європи, історія (колишнього) кочового народу в Україні також супроводжується ізоляцією та недостатнім визнанням. Під час Другої світової війни велика кількість членів ромської меншини була депортована або вбита націонал-соціалістами. Але радянська система також означала рамки, які в ході колективізації сільського господарства позбавили багатьох ромів засобів для існування, наприклад, тих, які були зайняті у торгівлі чи тваринництві.¹⁵

Подальша сегрегація від решти суспільства, як і раніше, є реальністю. Найбільш очевидним це є на Закарпатті. Тут більшість ромів ще проживають у так званих «таборах» – схожих на табір районах на околицях населених пунктів, часто на надзвичайно обмеженій площі з, у крайньому випадку, рудиментарною інфраструктурою та без безпосереднього доступу до струму, води, газу та санітарного обладнання. В інших областях України житлова ситуація є кращою, а просторове розмежування між ромами та неромами є значно менш очевидним. Але і тут, у питанні інтеграції та сприйняття у відповідній міській чи сільській громаді справи у більшості випадків виглядають погано. Українська держава намагається за допомогою «Стратегії 2020», яка спрямована на подолання дискримінації, покращити також ситуацію ромів.

Створений Джорджем Соросом фонд «International Renaissance Foundation», діяльність якого присвячена, у тому числі, підтримці етнічних меншин, у 1998 році започаткувала програму для ромів.¹⁶ Вона функціонує як, свого роду, головна організація для різних місцевих організацій та ініціатив, які турбуються проблемами ромів та намагаються покращити їхні умови життя. Хоча у рамках громадянського суспільства, згідно власних даних, і зареєстровано понад 80 організацій ромів, проте вони не особливо пов'язані між собою, багато хто з них обмежує свою роботу переважно сферою культури.

Хоча роми розмовляють на різних діалектах, але всі вони у змозі зрозуміти один одного. Організованого викладання мови чи підручників практично немає. Мова передається безпосередньо від батьків дітям. Але часто молоді роми вже не вивчають

---

¹³ Gerasimov, Mitja, Erzählt bloß niemandem, dass ich Roma bin, in: Zeitschrift "bedrohte Völker – pogrom", Nr. 301, 48. Jg., Göttingen 4.2017.

¹⁴ Zeitschrift "bedrohte Völker – pogrom", Nr.298, 48. Jg., Göttingen 1.2017, S.18.

¹⁵ Див.: <https://www.owep.de/artikel/341/zigeuner-in-russland-geschichte-und-gegenwaertige-probleme>

¹⁶ Див.: <http://www.irf.ua/en/>

діалект своїх батьків, чи то через відсутність зацікавленості, чи то через страх перед дискримінацією.

Релігійна орієнтація ромів є різною в залежності від регіону, у якому вони проживають, і від пристосованості до більшості населення: мусульманська, католицька або православна.

Є багато прикладів співпраці організацій ромів з організаціями інших меншин та українським суспільством. Проте роми часто відчують себе меншиною другого сорту («Нас запрошують тільки тоді, коли потрібно танцювати»¹⁷).

---

¹⁷ Із розмов із представниками меншини у Києві 2017 р.

Згідно даних останнього перепису населення 2001 року в Україні проживало приблизно 7 200 литовців, більшість з них – на сході та півдні України. Немає області, в якій би проживала більша частина литовців. Є припущення, що приблизно 1 500 осіб мають додатково до українського ще й литовське громадянство.

З 13-го по 15-те століття окремі регіони сьогodнішньої Західної України були частиною Великого Князівства Литовського, Руського і Жемайтійського, згодом у складі Польсько-Литовської дуалістичної держави. На сьогodнішній день в Україні ще є 42 литовські фортеці з того часу. Вони також є улюбленою метою подорожей для туристів з Литви.

Найбільшу на сьогodні культурну організацію було засновано у 1990 році в Києві. Поряд з цим у Києві часто відбуваються богослужіння литовською мовою (вони проводяться у церкві святого Олександра). Потрібно згадати також, так звану, литовську недільну школу, в якій однак існує тенденція, що в її освітніх заходах бере участь більше дорослих, ніж молоді. Крім того є молодіжна організація литовців, яка об'єднує 1 000 членів, а також ще шість різних литовських мовних шкіл. У багатьох родинках ще говорять литовською, часто в якості другої або третьої мови. Більшість литовців в Україні є католиками.

Литовська меншина щедро підтримується з боку Литви, а саме у широкому розумінні. Литовська держава підтримує, наприклад, культурні заходи, а також надає студентам з України численні стипендії для навчання в литовських університетах.

Члени литовської меншини вважаються добре інтегрованими, про конфлікти із більшістю суспільства нічого не відомо.

У 2016 році Литвою було організовано Рік литовської культури в Україні. Відбувались виставки у музеях, театральні постановки, музичні концерти, готувались страви литовської кухні та були представлені традиційні види рукоділля. Великим успіхом захід користувався особливо у груп з Литви, які також брали у ньому участь.

Згідно перепису населення 2001 року в Україні проживає приблизно 32 000 гагаузів, переважна більшість з них – в Одеській області. Більшість гагаузів називають гагаузьку мову рідною, вона передається в сім'ї. В усьому світі є близько 220 000 гагаузів.¹⁸

Гагаузи – тюркський народ, який спочатку, в Османській імперії, осіло проживав на Балканах. Сьогодні більшість членів меншини проживають в Гагаузії, автономній республіці на півдні Республіки Молдова або у Придністров'ї. Там вони довгий час виступали за свій власний уряд та свої власні закони.¹⁹ В той час як в Україні вони визнані меншиною, цього не можна в тій же мірі сказати про інші країни, в яких оселилися гагаузи – таких як Росія, Греція, Румунія, Молдова або Туреччина.²⁰ Крім того у Республіці Молдова існує автономна область Гагаузія.

Гагаузька мова, яка була кодифікована лише у 20-му столітті, є близькоспорідненою з турецькою, частково гагаузьку мову розцінюють як діалект турецької. Більшість гагаузів поряд з російською говорять на своїй мові, хоча вона і викладається тільки приватно, а не в державних школах. Для мови існує писемність як кирилицею, так і латиницею.

Українські гагаузи є переважно православними християнами.

Гагаузька меншина вважається добре інтегрованою у суспільство, про конфлікти нічого не відомо. У 2007 році в Україні було засновано головну організацію різних музичних та культурних об'єднань «Союз гагаузів України»²¹, яка фінансово підтримує подальше існування та поширення гагаузької культури, музики та мови, а також, наприклад, піклується про фінансову підтримку юних спортсменів. Проте гагаузька меншина не є настільки добре організованою як багато інших, схожих за величиною, меншин.

Серед гагаузької меншини можна спостерігати різні міграційні процеси: чоловіки, завдяки знанням російської мови, часто їдуть на будови до Росії, жінки, навпаки, до Туреччини, чому, знову ж таки, сприяє близькість обох мов.

---

¹⁸ Prognom. Zeitschrift für bedrohte Völker, Nr. 298, 48. Jg., Göttingen 1.2017, S.22.

¹⁹ <http://www.eurasischesmagazin.de/artikel/Die-Gagausen-eine-mustergueltige-Minderheit/20091111>

²⁰ Поп.: <http://www.kirche-in-not.de/downloads/2008-die-gagausen-rudolf-grulich.pdf>

²¹ <http://gagauzinfo.md/index.php?do=cat&category=s13>

Згідно даних перепису населення 2001 року до грецької меншини належать 92 000 людей.

Греки належать до меншин, які найдовше проживають в сьогднішній Україні, їхні перші поселення на півострові Крим виникли ще в 6-му столітті. Сьогодні велика частина греків проживає у районі міста Маріуполь в Донецькій області. Поряд з цим є ще небагато таких, які проживають у Криму або в Одесі.²² Цікавим моментом є те, що багато українських міст (наприклад, Херсонес у Південній Україні) колись були засновані греками.

Хоча багато греків після «русифікації» за часів Сталіна вже майже не підтримують зв'язків з Грецією, насамперед, на півдні країни є багато шкіл, в яких ще викладається грецька мова. Проте більшість розмовляє як рідною не грецькою мовою, а переважно російською, у чому є винною історія 20-го століття.²³

Більша частина членів грецької меншини є православними християнами.

Є багато великих і малих організацій грецької меншини. Вони здебільшого добре співпрацюють з іншими організаціями меншин та з українськими організаціями.

Однак існують і безпосередні зв'язки з Грецією. Грецьке консульство у Маріуполі дуже активно підтримує меншину у здійсненні різних проектів, культурних заходів та організовує літні школи та екскурсії до Греції для дітей та молоді.

Грецька меншина вважається дуже добре пов'язаною з українським суспільством та інтегрованою в нього, про конфлікти нічого не відомо. Здобуття Україною незалежності означало позитивний імпульс для поступового відродження грецької культури. Через військовий конфлікт на сході України теперішнє положення грецької меншини там є проблематичним, через що цим займається також уряд Греції.²⁴

---

²² Progam. Zeitschrift für bedrohte Völker, Nr. 298, 48. Jg., Göttingen 1.2017, S.22.

²³ Там же, а також: http://diepresse.com/home/zeitgeschichte/4703078/Alte-Bande_Die-Griechen-und-die-Russen.

²⁴ <https://www.griechenland.net/nachrichten/politik/21342-tsipras-in-kiew-ukraine-konflikt-und-internationale-entwicklungen-im-blickfeld>.

Згідно даних останнього перепису населення 2001 року в Україні проживають приблизно 205 000 болгар. Вони прибули під час кількох фаз імміграції, насамперед на південь України та в Крим. Сьогодні болгар проживають, перш за все, у регіоні Буджак в Одеській області, де є деякі села, які заселені майже тільки болгарами.

Переселення болгар на територію сьогодношньої України, перш за все у 19-му столітті, було втечею від османців. Пізніше насамперед зміни кордонів у цьому регіоні стали причиною, яка спонукала болгар переселитися в Україну. Вони пишаються своїм походженням, переважно відчують тісний зв'язок із країною свого походження, навіть якщо багато хто з них там особисто ще ніколи не був. Вони організовані у велику кількість об'єднань, які мають зберігати їхню культуру та виражати їхні політичні бажання. Багато членів меншини також ще розмовляють болгарською мовою. Однак потрібно зауважити, що розмовна болгарська поділяється на багато різних діалектів.

Ще у 1980-х роках почалося відродження культурної активності болгар. Були засновані газети, заходи, але, насамперед, об'єднання, спрямовані на культурну та освітню тематику. З 1993 року існує також «Асоціація болгар України».

Болгарська держава підтримує меншину, яка є найбільшою меншиною за межами країни, на багатьох рівнях. Вона фінансує, наприклад, недільні школи, організовує культурні обміни та підтримує культурні заходи в Україні. Крім того, фінансується перебування запрошених професорів у Запорізькому університеті, а члени болгарської меншини можуть до того ж отримати стипендії для навчання у Болгарії. Все це сприяє тісному зв'язку з Болгарією, державою, яка для більшості самих членів меншини є майже незнайомою.²⁵

Велика частина членів болгарської меншини визнають себе приналежними до православної церкви.

Вони вважаються повністю інтегрованими в українське суспільство, про конфлікти нічого не відомо.

---

²⁵ <http://bnr.bg/de/post/100521575/die-sorge-um-die-bulgaren-in-der-ukraine-zwischen-realtat-und-populismus>

Вихідні дані

Видавник:

Goethe-Institut в Україні

вул. Хорива, 39-41

04070 Київ (Україна)

Ідея:

Хольгер-Міхаель Арндт

Д-р Александр Бурка

Автори:

Хольгер-Міхаель Арндт

Д-р Александр Бурка

Катерина Буяр

Себастьян Гратц

Георг Шведт

Редакція:

Давід Гарсія де Нашіменто

Д-р Інна Корейба

Марина Полякова

Ліза Гермзен

Інка Шьове

Ми дякуємо всім учасникам 4 воркшопів за підтримку та допомогу в роботі над змістом!